



L14

2

A

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222333999

1. आंतरराष्ट्रीय व्यापाराबाबतचा निव्वळ खर्च लाभ सिद्धान्त कुणी मांडला ?

- |                     |                      |
|---------------------|----------------------|
| (1) आल्फ्रेड मार्शल | (2) रॉबर्ट माल्थस    |
| (3) अॅडम स्मिथ      | (4) डेव्हिड रिकार्डो |

Who stated the theory of Absolute cost Advantage of International Trade ?

- |                     |                    |
|---------------------|--------------------|
| (1) Alfred Marshall | (2) Robert Malthus |
| (3) Adam Smith      | (4) David Ricardo  |

2. जेव्हा प्रचलित मजुरीच्या दरावर काम करण्याची इच्छा असूनही काम मिळत नाही, तेव्हा त्या बेकारीला कोणती बेकारी म्हणतात ?

- |            |              |              |           |
|------------|--------------|--------------|-----------|
| (1) ऐच्छिक | (2) अनैच्छिक | (3) रचनात्मक | (4) मोसमी |
|------------|--------------|--------------|-----------|

When you are not getting work even if you want to work at the prevailing wage rate, the unemployment is called as \_\_\_\_\_.

- |               |                 |                |              |
|---------------|-----------------|----------------|--------------|
| (1) Voluntary | (2) Involuntary | (3) Structural | (4) Seasonal |
|---------------|-----------------|----------------|--------------|

3. 'बेरोजगारीचा नैसर्गिक दर' ही संकल्पना खालीलपैकी कोणत्या अर्थशास्त्रज्ञाने मांडली ?

- |                   |                    |
|-------------------|--------------------|
| (1) जे.एस्. मील   | (2) आर्थर ओकन      |
| (3) जे.एम्. केन्स | (4) मिल्टन फ्रिडमन |

The concept of 'natural rate of unemployment' was introduced by which of the following economists ?

- |                 |                     |
|-----------------|---------------------|
| (1) J.S. Mill   | (2) Arther Okun     |
| (3) J.M. Keynes | (4) Milton Friedman |

4. उपभोगावर आधारित राष्ट्रीय उत्पन्नाची व्याख्या कोणी मांडली होती ?

- |                     |                  |
|---------------------|------------------|
| (1) आल्फ्रेड मार्शल | (2) ए.सी. पिगू   |
| (3) प्रा. फिशर      | (4) जे.एम. केन्स |

Who adopted consumption as a criterion for national income ?

- |                     |                 |
|---------------------|-----------------|
| (1) Alfred Marshall | (2) A.C. Pigou  |
| (3) Prof. Fisher    | (4) J.M. Keynes |

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

5. खालीलपैकी कोणते विधान बरोबर आहे ?

- (a) शासकीय खर्चातील वाढीमुळे भाववाढ निर्माण होते.  
 (b) खाजगी खर्चात वाढ झाल्यामुळे भाववाढ निर्माण होते.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) (a) बरोबर आहे. (2) (b) बरोबर आहे.  
 (3) (a) आणि (b) दोन्ही बरोबर आहेत. (4) वरीलपैकी कोणतेही बरोबर नाही.

Which of the following sentence is **correct** ?

- (a) Inflation is created due to increase in government expenditure.  
 (b) Inflation is created due to increase in private expenditure.

**Answer Options :**

- (1) (a) is correct (2) (b) is correct  
 (3) Both (a) and (b) are correct (4) None of above are not correct

6. भाववाढीचा मौद्रिक दृष्टीकोन खालीलपैकी कोणत्या अर्थशास्त्रज्ञाने मांडला ?

- (1) मिल्टन फ्रीडमन (2) आय. फिशर  
 (3) आर. डॉर्नबुश (4) जे.एम. केन्स

Monetary approach to inflation is put forward by which of the following economists ?

- (1) Milton Friedman (2) I. Fisher  
 (3) R. Dornbusch (4) J.M. Keynes

7. लॉरेंझ वक्राचे तंत्र आर्थिक वाढीच्या खालीलपैकी कोणत्या मुद्यांशी संबंधित आहे ?

- (1) लोकसंख्येचा स्फोट (2) रोजगाराची पातळी  
 (3) पर्यावरणाची शाश्वतता (4) उत्पन्नाचे वाटप

Lorenz curve is a technique to examine which of the following issues related to economic growth ?

- (1) Population explosion (2) Level of employment  
 (3) Environmental Sustainability (4) Income distribution

कच्च्या कामासाठी जागा/**SPACE FOR ROUGH WORK**

8. खालीलपैकी कोणते विधान प्रतिगामी कर संरचनेचे उदाहरण आहे ?

- (1) अशी कर संरचना ज्यात अत्यावश्यक वस्तूवर कर लावला जातो.
- (2) अशी कर संरचना ज्यात कमी उत्पन्नाच्या गटापेक्षा उच्च उत्पन्न गटांवर अधिक कर भार लावला जातो.
- (3) अशी कर संरचना ज्यामध्ये सर्व करदात्यांवर कराचे सापेक्ष ओझे सारख्या प्रमाणात असते.
- (4) वरीलपैकी कोणतेही विधान खरे नाही.

Which of the following is an example of regressive tax structure ?

- (1) A tax system that imposes taxes on essential goods.
- (2) Larger percentage of tax on higher income group as compared to lower income group.
- (3) A type of tax system that imposes same relative burden on all tax-payers.
- (4) None of the given options are correct.

9. विकास निर्देशांकांबाबत खालीलपैकी कोणते विधान योग्य आहे ?

- (1) लिंगभाव असमानता नसेल तर मानव विकास निर्देशांक (HDI) आणि लिंगभाव संबंधित विकास निर्देशांक (GDI), मूल्य समान असेल.
- (2) मानव विकास निर्देशांक आणि लिंगभाव संबंधित विकास निर्देशांकाचे निकष समान आहेत.
- (3) मानव दारिद्र्य निर्देशांक (HPI) हा मानव विकास निर्देशांकाचाच भाग आहे.
- (4) मानव विकास निर्देशांकात वरची क्रमवारी असणाऱ्या देशांमध्ये लिंगभाव समानता दिसून येतेच असे नाही.

Which of the following is the correct statement regarding Development Index ?

- (1) If gender inequality didn't exist the value of Human Development Index and Gender related Development Index will be same.
- (2) Parameters of HDI and GDI are same.
- (3) Human Poverty Index (HPI) is a part of Human Development Index.
- (4) Countries ranking high in HDI do not necessarily show gender equity.

10. ब्रेटन वूड्स प्रणालीच्या अंतर्गत आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधीची स्थापना करण्यामागचा सर्वात महत्त्वाचा हेतू खालीलपैकी कोणता ?

- (1) आंतरराष्ट्रीय ताळेबंदीची समस्या सोडवण्यासाठी पत प्रदान करणे.
- (2) जगात मुक्त व्यापाराला चालना देणे.
- (3) व्यापार नियंत्रणाची 'आयात कोटा' ही पद्धत नष्ट करणे.
- (4) परकीय भांडवलाच्या सहज प्रवाहास चालना देणे.

Which of the following was the main objective of establishing International Monetary Fund, under Bretton Woods system ?

- (1) To provide credit to the countries to resolve Balance of Payment problems.
- (2) To encourage free trade all over the globe.
- (3) To end the import quotas system used as a method of trade control.
- (4) To encourage smooth flow of foreign capital.

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

11. विकसनशील देशांमधील चलनवाढ ही खालीलपैकी कोणती चलनवाढ म्हणून ओळखतात ?

- |                          |                        |
|--------------------------|------------------------|
| (1) मागणी प्रेरित चलनवाढ | (2) चक्राकार चलनवाढ    |
| (3) संरचनात्मक चलनवाढ    | (4) परिव्ययजन्य चलनवाढ |

Which of the type of following inflation is known as inflation in developing countries ?

- |                           |                         |
|---------------------------|-------------------------|
| (1) Demand pull inflation | (2) Cyclical inflation  |
| (3) Structural inflation  | (4) Cost push inflation |

12. खालील विधाने मानवी विकास निर्देशांक - 2010 शी संबंधित आहेत :

- मानवी विकास निर्देशकाचे मूल्य नेहमी शून्य ते एक या संख्यांच्या मध्ये असते (दोन्ही संख्या धरून).
- देशाचे जन्मदर आणि मृत्यूदर हे दीर्घ आणि निरोगी आयुष्याचे मोजमाप आहेत.
- उत्पन्न आणि मालमत्तेतील विषमता हा मानवी विकास निर्देशकाच्या तीन परिमाणांपैकी एक आहे.
- शालेय शिक्षणाची सरासरी वर्षे ही मानवी विकास निर्देशांकाच्या 'शिक्षण' परिमाणाची मोजमाप करण्यासाठी वापरली जातात.

वरीलपैकी कोणती विधाने खरी आहेत ?

- |                        |                             |
|------------------------|-----------------------------|
| (1) सर्व चार विधाने    | (2) विधाने (a) आणि (d)      |
| (3) विधाने (b) आणि (c) | (4) विधाने (a), (b) आणि (c) |

Following are the statements related to Human Development Index - 2010.

- The value of HDI lies between 0 and 1 (both values inclusive).
- Birth and death rates of a country are a measure of long and healthy life.
- Inequality of income and wealth is one of the three dimensions considered for the calculation of HDI.
- Mean years of schooling is used to measure 'education' dimension of HDI.

Which of the above statements are true ?

- |                            |                                 |
|----------------------------|---------------------------------|
| (1) All four statements    | (2) Statements (a) and (d)      |
| (3) Statements (b) and (c) | (4) Statements (a), (b) and (c) |

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

13. खालीलपैकी कोणते विधान बरोबर आहे ?

- (a) 'आर्थर लुईस' यांच्या मते, नैसर्गिक संसाधने व आर्थिक विकास एकमेकांवर अवलंबून असतात.  
 (b) 'आर्थर लुईस' यांच्या मते, नैसर्गिक संसाधने व आर्थिक विकास एकमेकांवर अवलंबून नसतात.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) (a) बरोबर आहे. (2) (b) बरोबर आहे.  
 (3) (a) आणि (b) दोन्ही बरोबर आहेत. (4) वरीलपैकी कोणतेही बरोबर नाहीत.

Which of the following statements is correct ?

- (a) According to Arthur Lewis, natural resources and economic development depend on each other.  
 (b) According to Arthur Lewis, natural resources and economic development do not depend on each other.

Answer Options :

- (1) (a) is correct (2) (b) is correct  
 (3) Both (a) and (b) are correct (4) None of above are not correct

14. "अर्थव्यवस्थेच्या मूळ रचनेत बदल न होता तिच्या एका किंवा अनेक क्षेत्रात झालेला विस्तार म्हणजे आर्थिक वृद्धि होय", असे कोणी म्हटले ?

- (1) गुन्नार मिर्डाल (2) जॉन फ्रिडमन  
 (3) आर्थर लेविस (4) जोसेफ शुम्पीटर

"The expansion of one or more sector of the economy without any change in the basic structure of the economy is economic growth". Who said this ?

- (1) Gunnar Myrdal (2) John Friedman  
 (3) Arthur Lewis (4) Joseph Schumpeter

15. खालीलपैकी कोणता अभ्यासगट भारतातील दारिद्र्य रेषेच्या अभ्यासाशी संबंधित नाही ?

- (1) दांडेकर आणि रथ अभ्यास समिती (2) मिनहास अभ्यास गट  
 (3) माँटेकसिंग अहलुवालिया अभ्यास गट (4) तारापोर समिती

Which of the following study groups is not related with the study of poverty line in India ?

- (1) Dandekar and Rath Committee (2) Minhas study group  
 (3) Monteksingh Ahluwalia Committee (4) Tarapore Committee

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

16. खालील विधाने, देशातील जनतेने एकूण पैशांपैकी बराचसा भाग हा रोखीत ठेवण्यास प्राधान्य दिले तर काय होईल याच्याशी संबंधित आहेत ?

- (a) पैशाच्या गुणकाचे मूल्य कमी होईल
- (b) पैशाच्या गुणकाचे मूल्य वाढेल
- (c) व्यापारी बँकांची दुय्यम ठेवी निर्माण करण्याची क्षमता वाढेल
- (d) व्यापारी बँकांची दुय्यम ठेवी निर्माण करण्याची क्षमता कमी होईल

वरीलपैकी कोणती विधाने खरी आहेत ?

- (1) फक्त विधान (a) खरे आहे. (2) फक्त विधान (b) खरे आहे.
- (3) विधाने (a) आणि (d) खरी आहेत. (4) विधाने (b) आणि (c) खरी आहेत.

Following are the statements regarding what will happen if public prefers to hold a high proportion of money in terms of cash ?

- (a) The value of money multiplier will be low
- (b) The value of money multiplier will be high
- (c) The ability of commercial banks to create secondary deposits will be high
- (d) The ability of commercial bank to create secondary deposits will be low

Which of the above statements are true ?

- (1) Only statement (a) is true (2) Only statement (b) is true
- (3) Statements (a) and (d) are true (4) Statements (b) and (c) are true

17. बाजाराधिष्ठित अर्थव्यवस्थेत सार्वजनिक वित्ताची भूमिका खालीलपैकी कोणत्या कार्यासाठी अत्यावश्यक आहे ?

- (1) समाजात वस्तूंचे योग्य वाटप
- (2) उत्पन्नाचे न्याय वितरण
- (3) अर्थव्यवस्थेत स्थैर्य प्रस्थापित
- (4) वरील सर्वच

For which of the following activities does the role of public finance in the market economy is imperative ?

- (1) Proper allocation of commodities in the society
- (2) Justified distribution of income
- (3) Establish stability in economy
- (4) All the above

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

18. क्षेत्रीय व्यापार संघटनांचा विकास खालीलपैकी कोणत्या टप्प्यांमधून होतो ?

- |                              |                        |
|------------------------------|------------------------|
| (1) पूर्वाधिकार व्यापार करार | (2) मुक्त व्यापार करार |
| (3) आर्थिक संघ               | (4) उपरोक्त सर्व       |

Regional trade associations develop through which of the following stages ?

- |                                  |                          |
|----------------------------------|--------------------------|
| (1) Preferential Trade Agreement | (2) Free Trade Agreement |
| (3) Economic Union               | (4) All the above        |

19. सार्वजनिक खर्चाच्या वर्गीकरणानुसार खालीलपैकी कोणता खर्च महसूली खर्च आहे ?

- (1) संरक्षण खात्याच्या आस्थापनांवरील प्रशासकीय खर्च
- (2) संरक्षण खात्याशी संबंधित भांडवली व्यवहारांवरील खर्च
- (3) व्याज दर फेडण्यावरील खर्च
- (4) परकीय गुंतवणूकीवरील खर्च

As per the classification of public expenditure, which of the following is revenue expenditure ?

- (1) Administrative expenses on the defence establishments
- (2) Expenses of capital transactions related with defence department
- (3) Expenditure on payment of interest rate
- (4) Expenditure on foreign investment

20. फिशर यांच्या पैशाच्या चलन संख्यामान सिद्धांतानुसार V हे अक्षर कोणता चलघटक दर्शवते ?

- (1) V - पैशाचे आकारमान
- (2) V - पैशाचे मूल्य
- (3) V - पैशाचा भ्रमणवेग
- (4) V - चलन आकारमान

According to Fisher's Quantity theory of money, V Alphabet shows which of the following variable ?

- (1) V - volume of money
- (2) V - value of money
- (3) V - velocity of circulation of money
- (4) V - volume of currency

21. बाजारकिंमतीनुसार स्थूल देशांतर्गत उत्पादन आणि स्थूल राष्ट्रीय उत्पादन यांमधील फरक हा खालीलपैकी एका घटकामुळे दिसून येतो :

- (1) एकूण वस्तू व सेवांचे उत्पादन.
- (2) परदेशी उत्पादन घटकांपासून उत्पन्नाचा समावेश.
- (3) परदेशी नागरिकांनी देशात उत्पादित केलेल्या वस्तू व सेवा.
- (4) घटक किंमतीनुसार वस्तू व सेवांच्या उत्पन्नाची बेरीज.

Difference between GDP and GNP at market price is due to one of the following factors :

- (1) Production of total goods and services.
- (2) Existence of net factor income from abroad.
- (3) Goods and Services produced by foreign nationals in domestic territory.
- (4) Addition of income from goods and services at factor cost.

22. सार्वजनिक कर्जातील वाढ-सकल राष्ट्रीय उत्पादन यांच्यातील गुणोत्तर संबंधी खालील कारणाच्या सहाय्याने टिकात्मक परीक्षण करून योग्य निवड करा.

- (a) सार्वजनिक कर्जाच्या व्याजाचा बोजा हा चालू महसूलातून वसूल केला जातो.
- (b) सार्वजनिक कर्जातून प्रत्यक्ष-अप्रत्यक्ष परतावा मिळत नाही. तसेच सार्वजनिक कर्जाची परतफेड कठीण असते.
- (c) सार्वजनिक कर्जामुळे वित्तीय साधनांची कमतरता निर्माण होते. परिणामी खाजगी क्षेत्रासाठी निधीची उपलब्धता कमी होऊ शकते.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) फक्त (a)
- (2) फक्त (b)
- (3) फक्त (c)
- (4) वरील सर्व

Growth in public debt - GDP ratio is criticised due to following reasons. Find out which is correct ?

- (a) Public debt carries burden of interest which is to be paid out of the current Revenue.
- (b) Public debt often does not yield direct or indirect returns and thus its redemption becomes difficult.
- (c) Public debt pre-empt financial resources and may reduce availability of funds to the private sectors.

Answer Options :

- (1) Only (a)
- (2) Only (b)
- (3) Only (c)
- (4) All above

कच्च्या कामासाठी जागा/**SPACE FOR ROUGH WORK**

23. लिंग सक्षमता मापक खालीलपैकी कशाची गणना करते ?

- (1) स्त्रियांच्या आयुर्मानाचा दर
- (2) स्त्रियांचा साक्षरता आणि बेरोजगारी दर
- (3) लिंगदर हा स्त्रियांसाठी अनुकूल आहे किंवा नाही
- (4) स्त्रिया आर्थिक आणि राजकीय जीवनात सक्रिय भाग घेत आहेत किंवा नाही

Gender empowerment measure calculates, which of the following ?

- (1) Life expectancy rate among women
- (2) Literacy and unemployment rate among women
- (3) Whether the sex ratio is in favour of women or not
- (4) Whether women are able to actively participate in economic and political life

24. लोकसंख्येचा संक्रमण सिद्धांत खालीलपैकी कोणत्या घटकांवर प्रकाश टाकतो ?

- |                        |                     |
|------------------------|---------------------|
| (a) जन्म दर            | (b) मृत्यू दर       |
| (c) लोकसंख्या वृद्धीदर | (d) अर्भक मृत्यू दर |

योग्य पर्याय निवडा :

- |                      |                      |
|----------------------|----------------------|
| (1) (a) आणि (b)      | (2) (b) आणि (c)      |
| (3) (a), (b) आणि (c) | (4) (b), (c) आणि (d) |

Demographic Transition Theory throws light on which of the following factors ?

- |                            |                           |
|----------------------------|---------------------------|
| (a) Birth rate             | (b) Death rate            |
| (c) Population growth rate | (d) Infant mortality rate |

Choose correct option :

- |                      |                      |
|----------------------|----------------------|
| (1) (a) and (b)      | (2) (b) and (c)      |
| (3) (a), (b) and (c) | (4) (b), (c) and (d) |

25. हरितगृह वायूंचा खालीलपैकी सर्वात महत्त्वाचा स्रोत कोणता ?

- (1) उद्योगधंदे आणि वाहनांनी जीवाश्म इंधन जाळणे
- (2) समुद्रपातळी वाढणे
- (3) जागतिक तापमान वाढ
- (4) वरीलपैकी सर्व पर्याय

Which of the following is a major source of greenhouse gases ?

- (1) Burning of fossil fuels by industry and automobiles
- (2) Rising sea levels
- (3) Global warming
- (4) All of the above

26. राष्ट्रीय उत्पादनाच्या गणनेच्या निव्वळ उत्पादन पद्धतीबाबतीत खालीलपैकी कोणते विधान खरे आहे ?

- (1) राष्ट्रीय उत्पादन हे सर्व घटकांना केलेल्या प्रदानाची बेरीज आहे.
- (2) राष्ट्रीय उत्पादन हे देशातील संपूर्ण खर्चाची बाजारभावानुसार केलेली बेरीज आहे.
- (3) राष्ट्रीय उत्पादन हे भाडे, वेतन, व्याज आणि नफा यांच्या बेरजेतून भांडवल घसारा वजा केल्यावर मिळणारी रक्कम आहे.
- (4) राष्ट्रीय उत्पादन हे देशातील सर्व क्षेत्रांतील उत्पादनाच्या बाजारभावातील किमतीनुसार मोजले जाते.

In the net product method of national income calculation, which of the following is true ?

- (1) National income is a sum of all factor payments.
- (2) National income is a sum of all money expenditures at market price.
- (3) National income is the sum of rent, wages, interest and profits minus depreciation.
- (4) National income is calculated on the basis of output from all sectors and their market price.

27. भारताला अर्टीसह कर्ज देण्यासाठी आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधी व जागतिक बँकेने संयुक्तपणे तयार केलेला 1991 मधील आर्थिक सुधारणा कार्यक्रम खालीलपैकी कोणता ?

- (1) आर्थिक समायोजन विषयक कार्यक्रम
- (2) जागतिकीकरण विषयक कार्यक्रम
- (3) स्थिरीकरण आणि संरचनात्मक समायोजन कार्यक्रम
- (4) आर्थिक उदारीकरण कार्यक्रम

Which of the following programmes for economic reforms was prepared by IMF and world bank to provide conditional loan to India in 1991 ?

- (1) Economic Adjustment programme
- (2) Globalization related programme
- (3) Stabilization and structural adjustment programme
- (4) Economic liberalization programme

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

28. खाजगी वस्तू आणि सार्वजनिक वस्तू यासंदर्भात कोणते विधान समर्पक आहे ?

- (a) खाजगी वस्तू भाज्य असतात, सार्वजनिक वस्तू भाज्य नसतात.  
 (b) खाजगी वस्तूची किंमत जे देऊ शकणार नाहीत त्यांना ती वस्तू व सेवा वापरता येणार नाही.  
 (c) सार्वजनिक वस्तूंच्या वापरावर इतर सामाजिक आर्थिक घटकांचा परिणाम दिसून येतो.  
 (d) मिश्र अर्थव्यवस्थेत खाजगी वस्तू स्वस्त असतात.

503793

**योग्य पर्याय निवडा :**

- (1) (a) आणि (b) (2) (c) आणि (d) (3) (b) आणि (c) (4) (a) आणि (c)

Which of the following statements are true regarding private goods and public goods ?

- (a) Private goods are divisible, public goods are not divisible.  
 (b) Those who can't pay price for private goods, can't use those goods or services.  
 (c) There is effect of other socio-economic factors on the use of private goods.  
 (d) Private goods are cheap in mixed economy.

Choose the correct option :

- (1) (a) and (b) (2) (c) and (d) (3) (b) and (c) (4) (a) and (c)

29. राष्ट्रीय उत्पन्नाच्या मापनातील कोणत्या दोन मुख्य अडचणी आहेत ?

- (1) सूक्ष्म व स्थूल (2) संकल्पनात्मक व सांख्यिकीय  
 (3) लवचिक व कठीण (4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

Which are the two major difficulties in measurement of national income ?

- (1) Micro and Macro (2) Conceptual and Statistical  
 (3) Elastic and Hard (4) None of above

30. विभागीय असंतुलन दूर करण्यासाठी \_\_\_\_\_ हे उपाय आहेत.

- (a) साधनसंपत्तीचे हस्तांतरण  
 (b) खास क्षेत्रीय विकास कार्यक्रम  
 (c) खाजगी क्षेत्रातील नवीन गुंतवणूक  
 (d) मागास भागात गुंतवणुकीला चालना

**पर्यायी उत्तरे :**

- (1) वरील सर्व (2) केवळ (a), (b) आणि (c)  
 (3) केवळ (b), (c) आणि (d) (4) केवळ (a), (b) आणि (d)

To eliminate regional imbalances \_\_\_\_\_ are the solutions.

- (a) Resource Transfer  
 (b) Special Area Development Programme  
 (c) New Investment in Private Sector  
 (d) Encouragement for investment in backward areas

**Answer Options :**

- (1) All of the above (2) (a), (b) and (c) only  
 (3) (b), (c) and (d) only (4) (a), (b) and (d) only

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

31. खालीलपैकी कोणत्या समस्या भारतातील प्राथमिक कृषि सहकारी पतपुरवठा संस्थांच्या आहेत ?

- (a) अपुरे भांडवल
- (b) कर्ज आणि शेतमाल विक्री यांच्यात समन्वयाचा अभाव
- (c) संतुलित विकास
- (d) थकबाकीची समस्या

पर्यायी उत्तरे :

- (1) केवळ (a), (b) आणि (c)                      (2) केवळ (b), (c) आणि (d)
- (3) केवळ (a), (b) आणि (d)                      (4) वरीलपैकी सर्व

Which of the following are problems of Primary Agricultural Credit Co-operative Societies in India ?

- (a) Inadequate Capital
- (b) Lack of co-ordination between loans and agricultural goods sale
- (c) Balanced Development
- (d) Problems of overdues

Answer Options :

- (1) Only (a), (b) and (c)                      (2) Only (b), (c) and (d)
- (3) Only (a), (b) and (d)                      (4) All of the above

32. डॉ. पंजाबराव देशमुख व्याज सवलत योजनेचा फायदा घेण्याचे निकष कोणते आहेत ?

- (a) प्रति वर्षी 30 जूनच्या आत पीक कर्ज फेडणे आवश्यक आहे.
- (b) पीक कर्ज ₹ 3,00,000 (तीन लाख) पर्यंत किंवा त्यापेक्षा कमी असले पाहिजे.
- (c) शेतकरी हा अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमातीतील असला पाहिजे.
- (d) शेतकरी हा अल्पभूधारक असला पाहिजे.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) फक्त (a) आणि (b)                      (2) फक्त (a) आणि (c)
- (3) (a), (c) आणि (d)                      (4) फक्त (c) आणि (d)

Which are the criterias to take benefit of Dr. Panjabrao Deshmukh interest subsidy Yojana ?

- (a) The crop loan must be paid by the 30<sup>th</sup> June per year.
- (b) The amount of crop loan must be ₹ 3,00,000 (Three lakh) or below.
- (c) The farmer should belong to S.C., S.T. category.
- (d) The farmer should be small landholder.

Answer Options :

- (1) Only (a) and (b)                      (2) Only (a) and (c)
- (3) (a), (c) and (d)                      (4) Only (c) and (d)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

33. दारिद्र्य निर्मूलन करण्यासाठी भारत सरकारने नीति आयोगांतर्गत “ भारतातील दारिद्र्याचे निर्मूलन करण्यासाठी कार्यदल” केव्हा स्थापन केले ?

- |                    |                    |
|--------------------|--------------------|
| (1) 16 मार्च, 2017 | (2) 16 मार्च, 2016 |
| (3) 26 मार्च, 2015 | (4) 16 मार्च, 2015 |

When did the Govt. of India set up a “Task Force : Elimination of Poverty in India” under the NITI Aayog for eliminating poverty ?

- |                    |                    |
|--------------------|--------------------|
| (1) 16 March, 2017 | (2) 16 March, 2016 |
| (3) 26 March, 2015 | (4) 16 March, 2015 |

34. राष्ट्रीय कृषी व ग्रामीण विकास बँकेने ग्रामीण पायाभूत सुविधा विकास निधीची स्थापना कोणत्या उद्दिष्टांसाठी केली ?

- पीककर्ज परतफेडीसाठी शेतकऱ्याला सक्षम बनवणे
- लघु सिंचन प्रकल्प पूर्ण करण्यासाठी कर्ज देणे
- लहान शेतकऱ्याची उत्पादकता वाढवणे
- लहान शेतकऱ्यासाठी पत सुविधाची निर्मिती करणे

पर्यायी उत्तरे :

- |                      |                      |
|----------------------|----------------------|
| (1) फक्त (a) आणि (d) | (2) फक्त (b)         |
| (3) फक्त (c)         | (4) (a), (c) आणि (d) |

National Bank for Agriculture and Rural Development set up the Rural Infrastructure Development Fund for which objectives ?

- Making farmers capable to repay the crop-loan
- Granting loan to complete minor irrigation projects
- Increasing the productivity of the small farmers
- Creating loan facilities for the small farmers

Answer Options :

- |                      |                      |
|----------------------|----------------------|
| (1) Only (a) and (d) | (2) Only (b)         |
| (3) Only (c)         | (4) (a), (c) and (d) |

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

35. जलयुक्त शिवार अभियानचे उद्दिष्टे काय आहे ?

- 2019 पर्यंत महाराष्ट्र पाणी टंचाई मुक्त राज्य करणे.
- मागेल त्याला शेततळे.
- मृदा आणि जलसंधारण.
- सिंचनासाठी ठिबक पद्धत वापरण्यासाठी प्रोस्ताहीत करणे.

पर्यायी उत्तरे :

- (b) आणि (c) हे दोन्ही विधाने बरोबर आहेत.
- (d) हे विधान बरोबर आहे.
- (a) आणि (b) हे विधाने बरोबर आहेत.
- (a) हे विधान बरोबर आहे.

What is the aim of Jalyukt Shivar Abhiyan ?

- To make Maharashtra water drought free state by 2019.
- Magel Tyala Shettale (Farm ponds on demand).
- Murdu and Jalsandharan.
- To stimulate to use drip method for irrigation.

Answer Options :

- (b) and (c) both statements are correct.
- (d) statement is correct.
- (a) and (b) both statements are correct.
- (a) statement is correct.

36. कोणते घटक किफायतशीर भूधारणक्षेत्र निश्चित करतात ?

- |                    |                          |
|--------------------|--------------------------|
| (a) भूमीची सुपीकता | (b) लागवड पद्धत          |
| (c) पीकाचे स्वरूप  | (d) बाजारपेठाची उपलब्धता |

पर्यायी उत्तरे :

- |                 |                      |
|-----------------|----------------------|
| (1) फक्त (d)    | (2) (a) आणि (b)      |
| (3) (b) आणि (c) | (4) (a), (b) आणि (c) |

Which factors determine the size of economic holding ?

- |                           |                            |
|---------------------------|----------------------------|
| (a) The Fertility of soil | (b) Method of cultivation  |
| (c) Nature of the crops   | (d) Availability of market |

Answer Options :

- |                 |                      |
|-----------------|----------------------|
| (1) Only (d)    | (2) (a) and (b)      |
| (3) (b) and (c) | (4) (a), (b) and (c) |

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

37. नवीन युरिया धोरण 2015 चे उद्दिष्ट्ये \_\_\_\_\_.

- (a) देशी युरियाचे उत्पादन महत्तम करणे
- (b) युरियाचा मोठ्या प्रमाणात वापर कृषित करण्यासाठी प्रोत्साहित करणे
- (c) अनुदानाचा बोजा तर्कसंगत करणे
- (d) वरील सर्व

पर्यायी उत्तरे :

- (1) (a) हे विधान बरोबर आहे. (2) (a) आणि (c) दोन्ही विधाने बरोबर आहेत.
- (3) फक्त (b) विधान बरोबर आहे. (4) फक्त (d) विधान बरोबर आहे.

Objective of the New Urea Policy-2015 is \_\_\_\_\_.

- (a) Maximise indigenous urea production
- (b) Stimulating to use urea in maximum proportion in agriculture
- (c) Rationalise subsidy burden
- (d) Above all

Answer Options :

- (1) (a) statement is correct (2) (a) and (c) both statements are correct
- (3) Only (b) statement is correct (4) Only (d) statement is correct

38. खालील विधाने विचारात घ्या :

- (a) महाराष्ट्र राज्य पाच नदी पात्रात विभागले गेले आहे.
- (b) महाराष्ट्रात जवळपास 400 नद्या आहेत.
- (c) 400 नद्यांची एकूण लांबी 40000 कि.मी. आहे.

वरीलपैकी कोणती विधान/ने योग्य आहे/आहेत ?

- (1) केवळ (a) आणि (b) बरोबर आहेत. (2) केवळ (a) आणि (c) बरोबर आहेत.
- (3) केवळ (b) आणि (c) बरोबर आहेत. (4) वरीलपैकी सर्व.

Consider following statements :

- (a) The Maharashtra State is divided into five river basins.
- (b) There are around 400 rivers in Maharashtra.
- (c) The total length of 400 rivers is 40000 kms.

Which of the statement/s above is/are correct ?

- (1) Only (a) and (b) are correct (2) Only (a) and (c) are correct
- (3) Only (b) and (c) are correct (4) All of the above

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

39. जुलै 2020 च्या अखेरपर्यंत कोणत्या राज्याने संकलीत बुडणाऱ्या फंडात सर्वाधिक गुंतवणूक केली आहे ?

- (1) तामिळनाडू (2) पश्चिम बंगाल (3) गुजरात (4) महाराष्ट्र

As on end of July 2020 which state has invested the most in consolidated sinking fund ?

- (1) Tamil Nadu (2) West Bengal (3) Gujarat (4) Maharashtra

40. प्रवेगक सिंचन लाभ कार्यक्रमाचा उद्देश :

- (a) अपूर्ण सिंचन योजना पूर्ण करण्यासाठी मदत करणे  
 (b) नवीन सिंचन प्रकल्प सुरू करणे  
 (c) दुष्काळग्रस्त भागाला मदत करणे  
 (d) ह्यापैकी नाही

पर्यायी उत्तरे :

- (1) फक्त (a) (2) दोन्ही (a) आणि (b)  
 (3) फक्त (c) (4) फक्त (d)

Objective of the Accelerated Irrigation Benefit Programme (AIBP) :

- (a) To assist for completion of incomplete irrigation scheme  
 (b) To start new irrigation project  
 (c) To assist drought prone area  
 (d) None of these

Answer Options :

- (1) Only (a) (2) Both (a) and (b)  
 (3) Only (c) (4) Only (d)

41. भारतातील अल्पकालीन ग्रामीण सहकारी पतपुरवठा रचनेत \_\_\_\_\_ चा समावेश होतो.

- (a) राज्य सहकारी बँका.  
 (b) जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँका.  
 (c) प्राथमिक सहकारी कृषि आणि ग्रामीण विकास बँका.  
 (d) प्राथमिक कृषि सहकारी पतपुरवठा संस्था.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) (a), (b) आणि (c) (2) (b), (c) आणि (d) (3) (a), (b) आणि (d) (4) वरीलपैकी सर्व

The short-term rural co-operative credit structure in India consist of \_\_\_\_\_.

- (a) State Co-operative Banks.  
 (b) District Central Co-operative Banks.  
 (c) Primary Co-operative Agricultural and Rural Developments Banks.  
 (d) Primary Agricultural Credit Co-operative Societies.

Answer Options :

- (1) (a), (b) and (c) (2) (b), (c) and (d) (3) (a), (b) and (d) (4) All of the above

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

42. भारत सरकारने केंद्र पुरस्कृत पोल्ट्री विकास योजना कधी सुरु केली ?

- (1) 2014-15 (2) 2009-10 (3) 2008-09 (4) 2018-19

When did the Government of India launch the centrally sponsored Poultry Development Schemes ?

- (1) 2014-15 (2) 2009-10 (3) 2008-09 (4) 2018-19

43. भारतातील बेरोजगारीच्या संदर्भात खालील विधाने विचारात घ्या :

- (a) प्रच्छन्न बेरोजगार कामगाराची सीमांत उत्पादकता शून्य असते.  
 (b) शहरी बेरोजगारी खुली नसते.  
 (c) घर्षणात्मक बेरोजगारी कामगार बाजारातील अपूर्णतेचा परिणाम आहे.  
 वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने अयोग्य आहे/आहेत ?

- (1) केवळ (a) अयोग्य आहे. (2) केवळ (b) अयोग्य आहे.  
 (3) (a) आणि (b) अयोग्य आहेत. (4) (a) आणि (c) अयोग्य आहेत.

Consider the following statements in the context of unemployment in India.

- (a) The marginal productivity of disguised unemployment worker is zero.  
 (b) The urban unemployment is not open.  
 (c) Frictional unemployment is a result of imperfections in the labour market.

Which of the statement/s given above is/are not correct ?

- (1) Only (a) is incorrect (2) Only (b) is incorrect  
 (3) (a) and (b) are incorrect (4) (a) and (c) are incorrect

44. \_\_\_\_\_ या पिकांच्या किमतीतील अस्थिरता दूर करण्यासाठी सरकारने "ऑपरेशन ग्रीन" सुरु केले आहे.

- (1) कांदा, लसूण, मिरची (2) तांदूळ, ज्वारी, गहू  
 (3) ऊस, कापूस, तंबाखू (4) टोमॅटो, कांदा, बटाटा

The government has introduced "Operation Green" to address price volatility in \_\_\_\_\_ Crops.

- (1) Onion, Garlic, Chillie (2) Rice, Jawar, Wheat  
 (3) Sugarcane, Cotton, Tobbaco (4) Tomato, Onion, Potato

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

45. भारतातील शेतमाल विक्रीव्यवस्थेत सुधारणा घडवून आणण्यासाठी खालीलपैकी कोणकोणते उपाय केले जातात ?

- |                                    |                        |
|------------------------------------|------------------------|
| (a) नियंत्रित बाजारपेठांची स्थापना | (b) आठवडी बाजार भरविणे |
| (c) गुदामांची स्थापना              | (d) अँगमार्कची सुविधा  |

पर्यायी उत्तरे :

- |                      |                      |
|----------------------|----------------------|
| (1) (a), (b) आणि (c) | (2) (a), (c) आणि (d) |
| (3) (b), (c) आणि (d) | (4) वरीलपैकी सर्व    |

Which of the following remedies are useful in to improve Agricultural Sales System in India ?

- |  |                              |
|--|------------------------------|
| (a) Establishment of Regulated Markets | (b) Conducting Weekly Market |
| (c) Establishment of Warehouses        | (d) Facilities of AGMARK     |

Answer Options :

- |                      |                      |
|----------------------|----------------------|
| (1) (a), (b) and (c) | (2) (a), (c) and (d) |
| (3) (b), (c) and (d) | (4) All of the above |

46. राष्ट्रीय नमुना पाहणीच्या दरडोई मासिक खर्च प्रतिदिनी कॅलरीज आकडेवारीच्या आधारे दारिद्र्य मापनासाठी निश्चित केलेल्या निकषावर कोणत्या अर्थतज्ञाने आक्षेप घेतला ?

- |                      |                  |
|----------------------|------------------|
| (1) एस. महेंद्रा देव | (2) उत्सा पटनाईक |
| (3) एस.डी. तेंडुलकर  | (4) सी. रवी      |

According to National Sample survey criteria, which economist have objected to the criteria set for poverty measurement, based on data of calories per day per capita monthly expenditure ?

- |                     |                  |
|---------------------|------------------|
| (1) S. Mahendra Dev | (2) Utsa Patnaik |
| (3) S.D. Tendulkar  | (4) C. Ravi      |

47. 1995 सालाच्या आंतरराष्ट्रीय सहकारी संघटनेने \_\_\_\_\_ हे सहकाराचे नवीन तत्व म्हणून स्विकारले नाही.

- |                                |                            |
|--------------------------------|----------------------------|
| (1) स्वायत्तता आणि स्वातंत्र्य | (2) सहकारांतर्गत सहकार     |
| (3) भांडवलावर मर्यादित व्याज   | (4) सभासदांचा आर्थिक सहभाग |

International Co-operative Alliance of 1995 has not adopted \_\_\_\_\_ as the new principle of co-operation.

- |                                 |                                      |
|---------------------------------|--------------------------------------|
| (1) Autonomy and Independence   | (2) Co-operation among Co-operatives |
| (3) Limited Interest on Capital | (4) Members Economic Participation   |

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

48. जोड्या जुळवा :

( योजना )	( वर्ष )
(a) स्वयं रोजगारासाठी ग्रामीण युवकांना प्रशिक्षण	(i) 2 ऑक्टोबर 1980
(b) अल्पभूधारक विकास कार्यक्रम	(ii) 1970-71
(c) सीमांत शेतकरी आणि शेतमजूर विकास कार्यक्रम	(iii) 1971
(d) एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम	(iv) 15 ऑगस्ट 1979

पर्यायी उत्तरे :

- (1) (a)-(ii), (b)-(i), (c)-(iv), (d)-(iii)      (2) (a)-(i), (b)-(iv), (c)-(ii), (d)-(iii)  
 (3) (a)-(iv), (b)-(iii), (c)-(ii), (d)-(i)      (4) (a)-(iii), (b)-(ii), (c)-(iv), (d)-(i)

Match the following :

(Scheme)	(Year)
(a) Training of Rural Youth for Self Employment	(i) 2 October 1980
(b) Small Farmers Development Programme	(ii) 1970-71
(c) Marginal Farmers and Labours Development Programme	(iii) 1971
(d) Integrated Rural Development Programme	(iv) 15 August 1979

Answer Options :

- (1) (a)-(ii), (b)-(i), (c)-(iv), (d)-(iii)      (2) (a)-(i), (b)-(iv), (c)-(ii), (d)-(iii)  
 (3) (a)-(iv), (b)-(iii), (c)-(ii), (d)-(i)      (4) (a)-(iii), (b)-(ii), (c)-(iv), (d)-(i)

49. प्रधान मंत्री कृषि सिंचायी योजना सुरु करण्यात आली \_\_\_\_\_.

- (1) 2 ऑक्टोबर 2019      (2) 10 जून 2015  
 (3) 14 मार्च 2019      (4) 1 जुलै 2015

Pradhan Mantri Krishi Sinchayee Yojana was launched on \_\_\_\_\_.

- (1) 2 October 2019      (2) 10 June 2015  
 (3) 14 March 2019      (4) 1 July 2015

50. कायदानुसार होणाऱ्या अंकेक्षणास \_\_\_\_\_ अंकेक्षण म्हणतात.

- (1) निरंतर      (2) वैधानिक      (3) सरकारी      (4) वार्षिक

The audit done by law is called \_\_\_\_\_ audit.

- (1) Continuous      (2) Statutory      (3) Government      (4) Annual

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

51. राष्ट्रीय सहकारी खरेदी-विक्री संस्थेचे (NAFED) मुख्य उद्दिष्ट्ये आहे \_\_\_\_\_.

- (a) शेतीमालाची खरेदी
- (b) शेतीमालाचे वितरण
- (c) शेतीमालाची निर्यात व आयात
- (d) वरीलपैकी एकही नाही

पर्यायी उत्तरे :

- (1) (b) आणि (c)      (2) (a) आणि (b)      (3) फक्त (d)      (4) (a), (b) आणि (c)

The main aims of the NAFED (The National Agricultural Co-operative Marketing of India Ltd.) are \_\_\_\_\_.

- (a) Procurement of agricultural commodities
- (b) Distribution of agricultural commodities
- (c) Export and Import of agricultural commodities
- (d) None of the above

Answer Options :

- (1) (b) and (c)      (2) (a) and (b)      (3) Only (d)      (4) (a), (b) and (c)

52. खालील विधाने विचारात घ्या :

- (a) बी.डी.एन.-1, बी.डी.एन.-2 या मुगाच्या सुधारीत जाती आहेत.
- (b) महाराष्ट्रात परभणी, जालना, जळगाव आणि धुळे जिल्ह्यात मूग पिकवितात.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) केवळ (a) बरोबर आहे.      (2) केवळ (b) बरोबर आहे.  
 (3) (a) आणि (b) बरोबर आहेत.      (4) (a) आणि (b) चूक आहेत.

Consider the following statements :

- (a) B.D.N. - 1, B.D.N. - 2 are the advanced varieties of green-gram.
- (b) In Maharashtra green-gram produced in districts of Parbhani, Jalana, Jalgaon and Dhule.

Answer Options :

- (1) Only (a) is correct      (2) Only (b) is correct  
 (3) (a) and (b) are correct      (4) (a) and (b) are incorrect

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

53. महाराष्ट्रातील प्रादेशिक असमतोलाचा सखोल अभ्यास करण्यासाठी सन 1983 मध्ये कोणत्या अर्थतज्ज्ञांच्या मार्गदर्शनाखाली एक सत्यशोधन समिती स्थापित केली होती ?

- |                    |                   |
|--------------------|-------------------|
| (1) ए.एस. शर्मा    | (2) विजय केतकर    |
| (3) वि.एम. दांडेकर | (4) आर. राधाकृष्ण |

Under the guidance of which economists, a Truth-Finding Committee was set up in 1983 to study the regional imbalance in Maharashtra ?

- |                   |                     |
|-------------------|---------------------|
| (1) A.S. Sharma   | (2) Vijay Ketkar    |
| (3) V.M. Dandekar | (4) R. Radhakrishna |

54. कृषि नविनीकरणाच्या कृति योजनेत \_\_\_\_\_ घटकांचा समावेश होतो.

- |                         |                         |
|-------------------------|-------------------------|
| (a) पतपुरवठा आणि विमा   | (b) उच्चपैदास बी-बियाणे |
| (c) जमिनीचा पोत सुधारणे | (d) बाजार               |

पर्यायी उत्तरे :

- |                      |                      |
|----------------------|----------------------|
| (1) (a), (b) आणि (c) | (2) (a), (c) आणि (d) |
| (3) (b), (c) आणि (d) | (4) वरीलपैकी सर्व    |

Agricultural Renewal Action Plan consist of \_\_\_\_\_.

- |                             |                                   |
|-----------------------------|-----------------------------------|
| (a) Credit and Insurance    | (b) High Yielding Varieties Seeds |
| (c) Soil Health Enhancement | (d) Market                        |

Answer Options :

- |                      |                      |
|----------------------|----------------------|
| (1) (a), (b) and (c) | (2) (a), (c) and (d) |
| (3) (b), (c) and (d) | (4) All of the above |

55. महाराष्ट्र राज्याच्या विकासातील प्रादेशिक असमतोल कमी करण्यासाठी खाली सुचविलेल्या उपायांपैकी कोणता उपाय विसंगत आहे ?

- (1) मागास जिल्ह्यांचा जलद विकास करणे
- (2) वैधानिक विकास मंडळाची स्थापना करणे
- (3) खासगी औद्योगिक क्षेत्राचा विकास करणे
- (4) वरीलपैकी सर्व

Which of the following measures is inconsistent in reducing the regional imbalances in the development of the state of Maharashtra ?

- (1) Rapid development of backward districts
- (2) Establishment of legal development board
- (3) Development of private industrial sector
- (4) All of the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

56. अन्नपूर्णा योजने संदर्भात पुढील विधाने विचारात घ्या :

- (a) सन 2000-2001 मध्ये भारत सरकारने अन्नपूर्णा योजना जाहीर केली.  
 (b) या योजनेअंतर्गत ₹ 2 प्रति किलो दराने गहू आणि ₹ 3 प्रति किलो दराने तांदूळ पुरविला जातो.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने योग्य आहेत ?

- (1) केवळ (a) बरोबर आहे. (2) केवळ (b) बरोबर आहे.  
 (3) (a) आणि (b) बरोबर आहेत. (4) (a) आणि (b) चूक आहेत.

Consider the following statements in the context of Annapurna Scheme :

- (a) Government of India has announced Annapurna Scheme in the year 2000-2001.  
 (b) Under this scheme wheat of ₹ 2 per kg and rice of ₹ 3 per kg is supplied.

Which of the statement/s given above is/are correct ?

- (1) Only (a) is correct (2) Only (b) is correct  
 (3) (a) and (b) are correct (4) (a) and (b) are incorrect

57. राष्ट्रीय शाश्वत कृषि अभियानाला (NMSA) कोणती लक्ष्ये प्राप्त करण्यासाठी देण्यात आली ?

- (a) पूर्व भारतात हरितक्रांती आणणे.  
 (b) शेती क्षेत्रात सार्वजनिक गुंतवणूक वाढविणे.  
 (c) अन्न सुरक्षितता, संसाधनाचे संरक्षण, जैवविविधता आणि आनुवंशिक संसाधनात वाढ घडवून आणणे.  
 (d) गहू, तांदूळ आणि दाळी यांच्या उत्पादनात वाढ घडवून आणणे.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) फक्त (a) आणि (d) (2) फक्त (b)  
 (3) फक्त (c) (4) (a), (b) आणि (d)

Which targets were given to National Mission for Sustainable Agriculture (NMSA) to achieve ?

- (a) Bringing Green Revolution of Eastern India.  
 (b) Enhancing Public investment in agriculture.  
 (c) Enhancing food security, protection of resources, biodiversity and genetic resources.  
 (d) Bringing about additional production of wheat, rice and pulses.

Answer Options :

- (1) Only (a) and (d) (2) Only (b)  
 (3) Only (c) (4) (a), (b) and (d)

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

58. सेबीला वैधानिक अधिकार केंव्हा देण्यात आले ?

- (1) मार्च 1992 (2) जानेवारी 1992 (3) ऑक्टोबर 1994 (4) मार्च 1994

When statutory powers were given to SEBI ?

- (1) March 1992 (2) January 1992 (3) October 1994 (4) March 1994

59. भारतीय रिझर्व्ह बँकेने त्याची मध्यम मुदतीच्या धोरणाची रचना 'उत्कर्ष 2022' या नावाने \_\_\_\_\_ मध्ये सुरू केली.

- (1) एप्रिल 2019 (2) जुलै 2019 (3) ऑक्टोबर 2019 (4) मार्च 2019

The Reserve Bank of India launched its medium term strategy framework, namely 'Utkarsh 2022' in \_\_\_\_\_.

- (1) April 2019 (2) July 2019 (3) October 2019 (4) March 2019

60. भारत सरकारने \_\_\_\_\_ साली पायाभूत विकास वित्तीय कंपनीची स्थापना केली.

- (1) जानेवारी, 1995 (2) जानेवारी, 1997  
(3) जानेवारी, 1999 (4) जानेवारी, 2001

The Government of India set-up the Infrastructure Development Finance Company in year \_\_\_\_\_.

- (1) January, 1995 (2) January, 1997  
(3) January, 1999 (4) January, 2001

61. राज्य आर्थिक महामंडळाची स्थापना \_\_\_\_\_ च्या मदतीने झाली.

- (1) राज्य सरकार आणि खाजगी क्षेत्र  
(2) राज्य सरकार आणि केंद्र सरकार  
(3) रिझर्व्ह बँक, राज्य सरकार आणि इतर बँका  
(4) ह्यापैकी नाही

State Financial Co-operation was set-up with co-operation of \_\_\_\_\_.

- (1) State Government and Private Sector  
(2) State Government and Central Government  
(3) RBI, State Government and other banks  
(4) None of these

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

62. खालील विधाने विचारात घ्या :

- (a) बहुराष्ट्रीय कंपन्या यजमान देशाच्या आयातीला प्रोत्साहन देण्यासाठी मदत करतात.  
 (b) आधुनिकीकरण आणि वेगवान वाढीचे मध्यस्थ म्हणून बहुराष्ट्रीय कंपन्या समजल्या जातात.  
 वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने योग्य आहेत ?

- (1) फक्त (a) योग्य आहे (2) फक्त (b) योग्य आहे  
 (3) (a) आणि (b) योग्य आहेत (4) (a) आणि (b) चूक आहेत

Consider the following statements :

- (a) Multinational Corporations help in promoting imports of the host country.  
 (b) Multinational Corporations are regarded as agent of modernisation and rapid growth.

Which of the statement/s given above is/are correct ?

- (1) only (a) is correct (2) only (b) is correct  
 (3) (a) and (b) are correct (4) (a) and (b) are incorrect

63. 1973 चा विदेशी विनिमय व्यवस्थापन कायदा केंव्हा एकत्रित आणि सरलीकृत करण्यात आला ?

- (1) मार्च 1978 (2) जुलै 1998 (3) मार्च 2015 (4) जुलै 2016

When the Foreign Exchange Management Act (FEMA) 1973 was consolidated and simplified ?

- (1) March 1978 (2) July 1998 (3) March 2015 (4) July 2016

64. सार्वजनिक खाजगी भागीदारीच्या बाबतीत पुढील विधाने विचारात घ्या :

- (a) 12 व्या पंचवार्षिक योजनेच्या अॅप्रोच पेपर मध्ये असे म्हटले आहे कि, भारतामध्ये 1017 सार्वजनिक खाजगी भागीदारी प्रकल्प आहेत.  
 (b) सार्वजनिक खाजगी भागीदारी प्रकल्पांच्या संख्येच्या बाबतीत भारत 2020 मध्ये चीननंतर दुसऱ्या क्रमांकावर आहे.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने योग्य आहेत ?

- (1) केवळ (a) बरोबर आहे (2) केवळ (b) बरोबर आहे  
 (3) (a) आणि (b) बरोबर आहेत (4) (a) आणि (b) चूक आहेत

Consider following statements in the context of Public Private Partnership (PPP) :

- (a) Approach paper of 12<sup>th</sup> Five Year Plan states that India has 1017 Public Private Partnership Project.  
 (b) India in 2020 is second only to China in terms of number of Public Private Partnership Projects.

Which of the statement/s given above is/are correct ?

- (1) only (a) is correct (2) only (b) is correct  
 (3) (a) and (b) are correct (4) (a) and (b) are incorrect

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

65. भारताच्या अकराव्या पंचवार्षिक योजनेच्या पहिल्या वर्षात (2007-08) औद्योगिक विकासाचा वृद्धी दर किती होता ?

- (1) 6.5 टक्के (2) 7.5 टक्के (3) 8.0 टक्के (4) 8.5 टक्के

How much was the growth rate of industrial sector in first year of eleventh plan (2007-08) of India ?

- (1) 6.5 percent (2) 7.5 percent (3) 8.0 percent (4) 8.5 percent

66. सरकारचे खालीलपैकी कोणते बिगर-विकास खर्च आहेत ?

- (a) संरक्षणावरील खर्च (b) व्याज देयके  
(c) आरोग्यावरील खर्च (d) कर संकलनावरील खर्च

पर्यायी उत्तरे :

- (1) (a), (b) आणि (c) (2) (a), (c) आणि (d)  
(3) (a), (b) आणि (d) (4) वरीलपैकी सर्व

Which of the following are non-developmental expenditure of government ?

- (a) Expenditure on defence (b) Interest payments  
(c) Expenditure on health (d) Expenditure on tax collection

Answer Options :

- (1) (a), (b) and (c) (2) (a), (c) and (d)  
(3) (a), (b) and (d) (4) All of the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

67. खालील जोड्या जुळवा :

ई-प्रशासन प्रकल्प	राज्य
(a) भूमि	(i) राजस्थान
(b) सरिता	(ii) केरळ
(c) स्मार्ट रेशन	(iii) कर्नाटक
(d) ऑपरेशन ग्रामदूत	(iv) महाराष्ट्र

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(iv)	(iii)	(ii)
(2)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(3)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(4)	(iii)	(iv)	(ii)	(i)

Match the following :

e-Governance Project	States
(a) Bhoomi	(i) Rajasthan
(b) Sarita	(ii) Kerala
(c) Smart Ration	(iii) Karnataka
(d) Operation Gramdoot	(iv) Maharashtra

Answer Options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(iv)	(iii)	(ii)
(2)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(3)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(4)	(iii)	(iv)	(ii)	(i)

68. बँक रेट म्हणजे \_\_\_\_\_ आहे.

- रिझर्व्ह बँकेचा, बँकांना असणारा पुर्नवटाव दर
- व्यापारी बँकांचा ग्राहकांना असणारा व्याज दर
- सहकारी बँकांचा ग्राहकांना असणारा व्याज दर
- ठेवीदारांना मिळणारा व्याज दर

पर्यायी उत्तरे :

- (1) (a) विधान योग्य आहे
- (2) (b) आणि (c) विधाने योग्य आहेत
- (3) (b), (c) आणि (d) विधाने योग्य आहेत
- (4) (d) विधान योग्य आहे

The Bank Rate is the \_\_\_\_\_.

- Rediscounting rate of RBI to Banks
- Interest rate of commercial banks to customers
- Interest rate of co-operative banks to customers
- Interest rate received by the depositors

Answer Options :

- (1) (a) statement is correct
- (2) (b) and (c) statements are correct
- (3) (b), (c) and (d) statements are correct
- (4) (d) statement is correct

कच्च्या कामासाठी जागा/**SPACE FOR ROUGH WORK**

69. भारतातील व्यावसायिकेत्तर ऊर्जा स्रोत :

- (a) सरपण (जळऊ लाकूड) (b) पशूचे शेण  
(c) कोळसा आणि लिग्नाईट (d) तेल आणि वायू

पर्यायी उत्तरे :

- (1) (a) आणि (c) (2) (c) आणि (d) (3) फक्त (d) (4) (a) आणि (b)

Non-commercial Energy Resources in India :

- (a) Fuel wood (b) Animal dung  
(c) Coal and lignite (d) Oil and gas

Answer Options :

- (1) (a) and (c) (2) (c) and (d) (3) only (d) (4) (a) and (b)

70. जागतिक बँकेच्या मते, 2018 मध्ये व्यवसाय सुलभतेच्या \_\_\_\_\_ या तीन श्रेणींमध्ये भारत अव्वल 30 देशांमध्ये समाविष्ट होता.

- (a) वीज मिळविणे (b) पत सुरक्षितता  
(c) मालमत्तेची नोंदणी (d) अल्पसंख्यांक गुंतवणुकदारांना संरक्षण

पर्यायी उत्तरे :

- (1) (a), (b) आणि (c) (2) (a), (b) आणि (d)  
(3) (a), (c) आणि (d) (4) (b), (c) आणि (d)

According to World Bank, in 2018 India was among the top 30 nations in three categories of ease of doing business, these are \_\_\_\_\_.

- (a) getting electricity (b) securing credit  
(c) registering property (d) protecting minority investors

Answer Options :

- (1) (a), (b) and (c) (2) (a), (b) and (d)  
(3) (a), (c) and (d) (4) (b), (c) and (d)

71. कोणत्या वर्षी औद्योगिक उत्पादनाच्या वाढीचा दर -0.1 टक्के ऋणात्मक होता ?

- (1) 2011-12 (2) 2013-14 (3) 2015-16 (4) 2016-17

In which year the rate of growth of industrial production was negative at -0.1 percent ?

- (1) 2011-12 (2) 2013-14 (3) 2015-16 (4) 2016-17

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

72. लिओन्टिफने सिद्ध केले की \_\_\_\_\_.

- (a) अमेरिका भांडवल प्रधान वस्तुची निर्यात करते
- (b) अमेरिका श्रमप्रधान वस्तुची निर्यात करते
- (c) अमेरिका श्रमप्रधान वस्तुची आयात व निर्यात करते
- (d) अमेरिका भांडवलप्रधान वस्तुची आयात करते

पर्यायी उत्तरे :

- (1) फक्त (a)                      (2) (a) आणि (d)                      (3) फक्त (c)                      (4) (b) आणि (d)

Leontief proved that \_\_\_\_\_.

- (a) America exports capital intensive goods
- (b) America exports labour intensive goods
- (c) America exports and imports labour intensive goods
- (d) America imports capital intensive goods

Answer Options :

- (1) only (a)                      (2) (a) and (d)                      (3) only (c)                      (4) (b) and (d)

73. राष्ट्रीय उत्पादन धोरण 2011 ची प्रमुख उद्दिष्टे \_\_\_\_\_.

- (a) उत्पादन क्षेत्राची वाढ 12 ते 14 टक्यांपर्यंत वाढविणे.
- (b) 2022 पर्यंत उत्पादन क्षेत्रात 100 दशलक्ष अतिरिक्त रोजगार निर्माण करणे.
- (c) भारतीय उत्पादनाची जागतिक स्पर्धात्मकता वाढविणे.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) केवळ (a) आणि (b)                      (2) केवळ (a) आणि (c)
- (3) केवळ (b) आणि (c)                      (4) वरीलपैकी सर्व

The main objectives of National Manufacturing Policy 2011 are \_\_\_\_\_.

- (a) To increase manufacturing sector growth to 12-14 percent.
- (b) Create 100 million additional jobs in manufacturing sector by 2022.
- (c) Enhance global competitiveness of Indian manufacturing.

Answer Options :

- (1) only (a) and (b)                      (2) only (a) and (c)
- (3) only (b) and (c)                      (4) all of the above

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

74. केंद्र आणि राज्य सरकार यांच्यातील कर महसूल वाटा \_\_\_\_\_ यांच्या शिफारशीनुसार होतो.

- (a) वित्त आयोग (b) आर.बी.आय.  
(c) पी.एम. काळजी निधी (d) वित्त मंत्रालय

पर्यायी उत्तरे :

- (1) (a) विधान योग्य आहे (2) (b) विधान योग्य आहे  
(3) (a) आणि (b) विधाने योग्य आहेत (4) (c) आणि (d) विधाने योग्य आहेत

The centre shares the tax revenue with state governments based on recommendations of :

- (a) Finance Commission (b) RBI  
(c) P.M. Care Fund (d) Finance Ministry

Answer Options :

- (1) (a) statement is correct (2) (b) statement is correct  
(3) (a) and (b) statements are correct (4) (c) and (d) statements are correct

75. सेझची स्थापना \_\_\_\_\_ करतात.

- (a) केंद्र सरकार (b) राज्य सरकार  
(c) खाजगी क्षेत्र (d) विदेशी कंपनी

पर्यायी उत्तरे :

- (1) (a), (b) विधाने योग्य आहेत  
(2) (c) विधान योग्य आहे  
(3) (d) विधान योग्य आहे  
(4) सर्व विधाने योग्य आहेत

SEZ can be established by :

- (a) Central government (b) State government  
(c) Private sector (d) Foreign companies

Answer options :

- (1) (a) and (b) statements are correct  
(2) (c) statement is correct  
(3) (d) statement is correct  
(4) All statements are correct

76. परदेशी विनिमय व्यवस्थापन (पावती व देयक पद्धत) नियमन 2016 यामध्ये मार्च 2020 मध्ये सुधारणा करून \_\_\_\_\_ हे चलन म्हणून एशियन क्लियरिंग युनियन यंत्रणेत समझोत्यासाठी समाविष्ट केले.

- (1) फ्रान्सचा 'युरो' (2) बांगलादेशी 'टाका'  
(3) दक्षिण कोरियन 'वोन' (4) जापनीज 'येन'

The Foreign Exchange Management (Manner of Receipt and Payment) Regulations, 2016 were amended in March 2020 to include \_\_\_\_\_ as a currency of settlement under Asian Clearing Union Mechanism.

- (1) France's 'Euro' (2) Bangladeshi 'Taka'  
(3) South Korean 'Won' (4) Japanese 'Yen'

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

77. आर.बी.आय. च्या प्रमुख कार्यात \_\_\_\_\_ समाविष्ट होतात.

- |                     |                     |
|---------------------|---------------------|
| (a) सरकारची बँक     | (b) शेतकऱ्यांची बँक |
| (c) उद्योजकांची बँक | (d) चलनी नोटा छपाई  |

पर्यायी उत्तरे :

- (1) (a) आणि (d) विधाने योग्य आहेत
- (2) (a), (c) आणि (d) विधाने योग्य आहेत
- (3) (a), (b) आणि (d) विधाने योग्य आहेत
- (4) सर्व विधाने योग्य आहेत

The main functions of RBI includes, \_\_\_\_\_.

- |                                  |                             |
|----------------------------------|-----------------------------|
| (a) Banker to the government     | (b) Banker to the farmer    |
| (c) Banker to the industrialists | (d) Printing currency notes |

Answer Options :

- (1) (a) and (d) statements are correct
- (2) (a), (c) and (d) statements are correct
- (3) (a), (b) and (d) statements are correct
- (4) All statements are correct

78. खालील विधाने विचारात घ्या :

- (a) प्रमुख बंदरे ही केंद्र आणि राज्य सरकारांची थेट जबाबदारी असते.
- (b) बिगर-प्रमुख बंदरे संबंधित राज्य सरकारकडून व्यवस्थापित आणि प्रशासित केली जातात.
- (c) लहान बंदरांचे व्यवस्थापन आणि विकासासाठी राष्ट्रीय बंदर मंडळाची स्थापना केली होती. वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने बरोबर आहेत ?

- |                                 |                                 |
|---------------------------------|---------------------------------|
| (1) फक्त (a) आणि (c) बरोबर आहेत | (2) फक्त (a) आणि (b) बरोबर आहेत |
| (3) फक्त (b) आणि (c) बरोबर आहेत | (4) वरीलपैकी सर्व               |

Consider the following statements :

- (a) Major ports are the direct responsibility of the Central and State Governments.
- (b) Non-major ports are managed and administered by the respective State Governments.
- (c) The National Harbour Board was set-up for management and development of minor ports.

Which of the statement/s given above is/are correct ?

- |                                  |                                  |
|----------------------------------|----------------------------------|
| (1) Only (a) and (c) are correct | (2) Only (a) and (b) are correct |
| (3) Only (b) and (c) are correct | (4) All of the above             |

79. सन 2018-19 मध्ये कोणत्या क्षेत्रात परकीय थेट गुंतवणूक उच्चांकी होती ?

- |             |                  |
|-------------|------------------|
| (1) बांधकाम | (2) वित्तीय सेवा |
| (3) वाहतूक  | (4) उत्पादन      |

In which sector Foreign Direct Investment was the highest in the year of 2018-19 ?

- |                  |                        |
|------------------|------------------------|
| (1) Construction | (2) Financial Services |
| (3) Transport    | (4) Manufacturing      |

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

80. खालील जोड्या जुळवा :

वित्त आयोग	अध्यक्ष
(a) पंधरावा वित्त आयोग	(i) डॉ. विजय केळकर
(b) चौदावा वित्त आयोग	(ii) डॉ. सी. रंगराजन
(c) तेरावा वित्त आयोग	(iii) डॉ. वाय.व्ही. रेड्डी
(d) बारावा वित्त आयोग	(iv) श्री. एन.के. सिंग

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(2)	(iv)	(iii)	(i)	(ii)
(3)	(iv)	(i)	(iii)	(ii)
(4)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)

Match the following :

Finance Commission	Chairman
(a) Fifteenth Finance Commission	(i) Dr. Vijay Kelkar
(b) Fourteenth Finance Commission	(ii) Dr. C. Rangarajan
(c) Thirteenth Finance Commission	(iii) Dr. Y.V. Reddy
(d) Twelfth Finance Commission	(iv) Shri. N.K. Singh

Answer Options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(2)	(iv)	(iii)	(i)	(ii)
(3)	(iv)	(i)	(iii)	(ii)
(4)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)

81. 1950-51 ते 2016-17 या कालावधीत भारतीय सेवा क्षेत्राच्या वैशिष्ट्यांबाबत खालीलपैकी कोणते विधान सत्य नाही ?

- (1) भारताच्या जीडीपी मध्ये सेवा क्षेत्राचा वाटा 2016-17 मध्ये 53.7 टक्के होता.
- (2) कार्यकारी लोकसंख्येला पुरविलेल्या रोजगार क्षमतेच्या बाबतीत सेवा क्षेत्राचा वाटा 2011 मध्ये 26.9 टक्के होता.
- (3) निर्यातीत सेवा क्षेत्राचा वाटा 2016-17 मध्ये 41.8 टक्के झाला.
- (4) सेवा क्षेत्राचा व्यापार नेहमीच प्रतिकूल राहिलेला आहे.

Which of the following statement is **not true** about the characteristics of Indian service sector during 1950-51 to 2016-17 ?

- (1) The service sector's contribution to India's GDP was 53.7 percent in 2016-17.
- (2) In terms of employment potential provided to the working population, the contribution of the service sector was 26.9 percent in 2011.
- (3) The service sector's contribution to export increased to 41.8 percent in 2016-17.
- (4) Service sector trade has always been Adverse.

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

82. वस्तु आणि सेवा कर (GST) यामुळे \_\_\_\_\_ अशी व्यवस्था बदलते.

- (a) उत्पादन आधारित ते उपभोग आधारित
- (b) उपभोग आधारित ते उत्पादन आधारित
- (c) राष्ट्रीय आधारित ते स्थानिक आधारित
- (d) स्थानिक आधारित ते राष्ट्रीय आधारित

पर्यायी उत्तरे :

- (1) (a) विधान योग्य आहे
- (2) (a) आणि (c) विधाने योग्य आहेत
- (3) (b) आणि (d) विधाने योग्य आहेत
- (4) (c) विधान योग्य आहे

The Goods and Services Tax (GST) changes the system from \_\_\_\_\_.

- (a) Production based to consumption based
- (b) Consumption based to production based
- (c) National based to local based
- (d) Local based to national based

Answer Options :

- (1) (a) statement is correct
- (2) (a) and (c) statements are correct
- (3) (b) and (d) statements are correct
- (4) (c) statement is correct

83. भारतीय रिझर्व्ह बँकेचा 'रेपो दर' 14 जून 2014 रोजी \_\_\_\_\_ होता.

- (1) 6 टक्के
- (2) 7 टक्के
- (3) 8 टक्के
- (4) 9 टक्के

'REPO rate' of Reserve Bank of India was \_\_\_\_\_ on 14 June 2014.

- (1) 6 percent
- (2) 7 percent
- (3) 8 percent
- (4) 9 percent

84. भारतातील सार्वजनिक स्वरूपाच्या कोणत्या कंपनी वीज निर्मिती करतात ?

- (1) राष्ट्रीय जलविद्युत शक्ती महामंडळ
- (2) परमाणु शक्ती महामंडळ
- (3) राष्ट्रीय उष्णता शक्ती महामंडळ
- (4) वरीलपैकी सर्व

Which of these Indian publicly owned companies generates electricity ?

- (1) National Hydroelectric Power Corporation
- (2) Nuclear Power Corporation
- (3) National Thermal Power Corporation
- (4) All of the above

85. विशेष आर्थिक क्षेत्र कायदा संसदेत कधी पास करण्यात आला ?

- (1) 2002
- (2) 2003
- (3) 2004
- (4) 2005

When was the Special Economic Zones Act passed in parliament ?

- (1) 2002
- (2) 2003
- (3) 2004
- (4) 2005

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

86. भारतात औद्योगिक आजारपणाची खालीलपैकी कोणते/कोणती कारण/कारणे आहे/आहेत ?

- (1) करांचे उच्चतम दर
- (2) तंत्रज्ञानाचा अभाव
- (3) आर्थिक तेजी व मंदीचे व्यापार चक्र
- (4) वरीलपैकी सर्व

Which of the following are the cause/causes of industrial sickness in India ?

- (1) Highest rates of taxes
- (2) Lack of technology
- (3) Trade cycle of economic boom and depression
- (4) All of the above

87. मजबूत कामगार संघटनेचे \_\_\_\_\_ मापदंड आहेत.

- (a) राजकीय पक्षांचा हस्तक्षेप नाही
- (b) एक उद्योग एक संघटना व मजबूत आर्थिक स्रोत
- (c) कामगारातून नेतृत्व
- (d) राजकीय नेतृत्व

पर्यायी उत्तरे :

- (1) (a) आणि (b)      (2) (a), (b) आणि (c)      (3) फक्त (d)      (4) (c) आणि (a)

The parameters of the strong trade union are \_\_\_\_\_.

- (a) Non-interference of political parties
- (b) One union, one industry and strong financial resources
- (c) Working class leadership
- (d) Political leadership

Answer Options :

- (1) (a) and (b)      (2) (a), (b) and (c)      (3) only (d)      (4) (c) and (a)

88. कोणत्या राज्यात "ज्ञानदूत इंटरनेट सेवा" सुरू करण्यात आली ?

- (1) केरळ      (2) तामिळनाडू      (3) गुजरात      (4) मध्य प्रदेश

In which state "Gyanadoot Internet Service" is started ?

- (1) Kerala      (2) Tamil Nadu      (3) Gujarat      (4) Madhya Pradesh

89. झोपडपट्टी पुनर्वसन प्राधिकरणाची स्थापना \_\_\_\_\_ मध्ये झाली.

- (1) 1971      (2) 1995      (3) 1999      (4) 2012

Slum Rehabilitation Authority was established in :

- (1) 1971      (2) 1995      (3) 1999      (4) 2012

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

90. भारतात कोणत्या राज्याची 31 मार्च 2015 रोजी वीज निर्मितीची स्थापित क्षमता देशात सर्वाधिक होती ?

- (1) गुजरात (2) महाराष्ट्र (3) राजस्थान (4) मध्य प्रदेश

Which state had the largest installed electricity generation capacity on 31 March 2015 in India ?

- (1) Gujarat (2) Maharashtra (3) Rajasthan (4) Madhya Pradesh

91. राष्ट्रीय कृषि अर्थशास्त्र आणि धोरण संशोधन संस्था \_\_\_\_\_ येथे स्थित आहे.

- (1) चेन्नई (2) नवी दिल्ली (3) हैद्राबाद (4) मुंबई

National Institute of Agricultural Economics and Policy Research is located at \_\_\_\_\_.

- (1) Chennai (2) New Delhi (3) Hyderabad (4) Mumbai

92. वंचित बालकांसाठी मध्यान्ह भोजन योजना कार्यक्रम सर्वप्रथम \_\_\_\_\_ या महानगरपालिकेने अस्तित्वात आणली होती.

- (1) मद्रास (2) द ग्रेट मुंबई  
(3) कोलकता (4) हैद्राबाद

Mid day meal scheme programme was 1<sup>st</sup> time introduced for disadvantaged children in \_\_\_\_\_ municipal corporation.

- (1) Madras (2) The great Mumbai  
(3) Kolkata (4) Hyderabad

93. “जगातील अन्न सुरक्षा आणि पोषणाची स्थिती 2018” मधील एफ.ए.ओ.च्या अंदाजानुसार, भारतात किती टक्के लोकसंख्या कुपोषित आहे ?

- (1) 13.6 (2) 14.8 (3) 21.6 (4) 18.7

According to FAO estimates in “The State of Food Security and Nutrition in the World, 2018” report, what percentage of population is undernourished in India ?

- (1) 13.6 (2) 14.8 (3) 21.6 (4) 18.7

कच्च्या कामासाठी जागा/**SPACE FOR ROUGH WORK**



96. जोड्या जुळवा :

अन्न सुरक्षा कार्यक्रम	प्रारंभ वर्ष
(a) अंत्योदय अन्न योजना	(i) 2002-03
(b) तरूण मुलींसाठी पौष्टिक आहार कार्यक्रम	(ii) 2001
(c) आपत्कालीन पोषण कार्यक्रम	(iii) 2000
(d) ग्रामीण धान्य बँक योजना	(iv) 2004

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iii)	(i)	(iv)	(ii)
(2)	(iii)	(i)	(ii)	(iv)
(3)	(iv)	(i)	(ii)	(iii)
(4)	(iii)	(ii)	(iv)	(i)

Match the following :

Food Security Programmes	Year of Start
(a) Antyodaya Anna Yojana	(i) 2002-03
(b) Nutritional Programme for Adolescent Girls	(ii) 2001
(c) Emergency Feeding Programme	(iii) 2000
(d) Village Grain Bank Scheme	(iv) 2004

Answer Options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iii)	(i)	(iv)	(ii)
(2)	(iii)	(i)	(ii)	(iv)
(3)	(iv)	(i)	(ii)	(iii)
(4)	(iii)	(ii)	(iv)	(i)

97. आर्थिक सर्व्हेक्षण नुसार सन 2016 मध्ये भारतातील दरडोई अन्नधान्याची निव्वळ उपलब्धता \_\_\_\_\_ होती.

- |                   |                   |
|-------------------|-------------------|
| (1) 309 ग्रॅम/दिन | (2) 396 ग्रॅम/दिन |
| (3) 487 ग्रॅम/दिन | (4) 560 ग्रॅम/दिन |

According to Economic survey, the per capita net availability of food grains in India in 2016 was \_\_\_\_\_.

- |                  |                  |
|------------------|------------------|
| (1) 309 gram/day | (2) 396 gram/day |
| (3) 487 gram/day | (4) 560 gram/day |

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

98. शेतकरी उत्पादक संघटनेला प्रोत्साहन देण्यासाठी "ऑपरेशन ग्रीन्स" ही नवीन योजना जाहीर करण्यात आली. ही योजना \_\_\_\_\_ पिकांच्या एकात्मिक विकासासाठी आहे.

- |                             |                          |
|-----------------------------|--------------------------|
| (1) टोमॅटो, कांदा आणि बटाटा | (2) हिरवे खत             |
| (3) चहा आणि कॉफी            | (4) मसाले आणि लागवड पिके |

A new scheme "Operation Greens" was announced to promote Farmers Producers Organization. The scheme is for integrated development of \_\_\_\_\_ crops.

- |                              |                                 |
|------------------------------|---------------------------------|
| (1) Tomato, Onion and Potato | (2) Green Manure                |
| (3) Tea and Coffee           | (4) Spices and Plantation crops |

99. जोड्या जुळवा :

कृषि वित्तीय संस्था	स्थापनेचे वर्ष
(a) क्षेत्रीय ग्रामीण बँका	(i) 1958
(b) नाबार्ड	(ii) 1968
(c) शेतकी वित्त निगम	(iii) 1975
(d) शेतकी पत निगम	(iv) 1982

पर्यायी उत्तरे :

- | (a)                     | (b) | (c) | (d) |
|-------------------------|-----|-----|-----|
| (1) (i) (ii) (iii) (iv) |     |     |     |
| (2) (iv) (iii) (ii) (i) |     |     |     |
| (3) (ii) (iv) (iii) (i) |     |     |     |
| (4) (iii) (iv) (ii) (i) |     |     |     |

Match the following :

Agricultural Financial Institutions	Year of Establishment
(a) Regional Rural Banks	(i) 1958
(b) NABARD	(ii) 1968
(c) Agricultural Finance Corporation	(iii) 1975
(d) Agricultural Credit Corporation	(iv) 1982

Answer Options :

- | (a)                     | (b) | (c) | (d) |
|-------------------------|-----|-----|-----|
| (1) (i) (ii) (iii) (iv) |     |     |     |
| (2) (iv) (iii) (ii) (i) |     |     |     |
| (3) (ii) (iv) (iii) (i) |     |     |     |
| (4) (iii) (iv) (ii) (i) |     |     |     |

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

100. विकास उपक्रमांसाठी खालीलपैकी कोणते निधी नाबार्ड बँकेमार्फत राखले जातात ?

- (a) संशोधन व विकास निधी
- (b) कृषि ग्रामीण उद्योजक उष्मायन निधी
- (c) ग्रामीण प्रमोशन कॉर्पस निधी
- (d) पत आणि वित्तीय सेवा निधी

पर्यायी उत्तरे :

- (1) (a), (b), (c) विधाने योग्य आहेत
- (2) (a), (c), (d) विधाने योग्य आहेत
- (3) (b), (c), (d) विधाने योग्य आहेत
- (4) वरीलपैकी सर्व विधाने योग्य आहेत

Which of the following funds are maintained by NABARD Bank for development activities ?

- (a) Research and Development Fund
- (b) Agriculture and Rural Enterprises Incubation Fund
- (c) Rural Promotion Corpus Fund
- (d) Credit and Financial Services Fund

Answer Options :

- (1) (a), (b), (c) are correct
- (2) (a), (c), (d) are correct
- (3) (b), (c), (d) are correct
- (4) All the above are correct

101. खालीलपैकी कोणती बाब भारतीय कृषि अनुसंधान परिषद, नवी दिल्लीच्या कृती आदेशात समाविष्ट नाही ?

- (1) शाश्वत शेतीसाठी संशोधन आणि तंत्रज्ञान विकासासाठी योजना हाती घेणे, समन्वय राखणे व प्रोत्साहन देणे.
- (2) गुणवत्तापूर्ण मानव संसाधन विकास सक्षम करण्यासाठी कृषि शिक्षणाला सहाय्य प्रदान करणे व समन्वय राखणे.
- (3) शेतकऱ्यांच्या आर्थिक सक्षमीकरणासाठी शेतकरी उत्पादक कंपन्या स्थापन करणे.
- (4) कृषि शिक्षण, संशोधन आणि विस्तार कार्यामध्ये धोरण, सहकार्य आणि सल्ला देणे.

Which of the following is not mandate of Indian Council of Agricultural Research (ICAR) New Delhi ?

- (1) Plan, undertake, co-ordinate and promote research and technology development for sustainable agriculture.
- (2) Aid, impart and co-ordinate agricultural education to enable quality human resource development.
- (3) Establish Farmer producer companies for economic empowerment of farmers.
- (4) Policy, co-operation and consultancy in agricultural research, education and extension.

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

102. सार्वजनिक वितरण व्यवस्थेद्वारे \_\_\_\_\_ वितरणासाठी 1998-99 मध्ये आंध्र प्रदेशात अन्न कूपन योजना सुरू केली.

- (a) तांदूळ (b) गहू (c) रॉकेल (d) साखर

पर्यायी उत्तरे :

- (1) केवळ (a), (b) आणि (d) (2) केवळ (a) आणि (c)  
(3) केवळ (a) आणि (b) (4) केवळ (b), (c) आणि (d)

A Food Coupon Scheme was introduced in Andhra Pradesh in 1998-99 for distribution of \_\_\_\_\_ through PDS.

- (a) Rice (b) Wheat (c) Kerosene (d) Sugar

Answer Options :

- (1) Only (a), (b) and (d) (2) Only (a) and (c)  
(3) Only (a) and (b) (4) Only (b), (c) and (d)

103. 'कृषि यांत्रिकीकरण सबमिशन' (SWAM) हे कोणत्या पंचवार्षिक योजनेत सादर करण्यात आले ?

- (1) 10 वी पंचवार्षिक योजना (2) 12 वी पंचवार्षिक योजना  
(3) 13 वी पंचवार्षिक योजना (4) 9 वी पंचवार्षिक योजना

In which five year plan, Sub-Mission on Agricultural Mechanization (SWAM) was introduced ?

- (1) 10<sup>th</sup> five year plan (2) 12<sup>th</sup> five year plan  
(3) 13<sup>th</sup> five year plan (4) 9<sup>th</sup> five year plan

104. खालीलपैकी कोणते घटक राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेत समाविष्ट आहेत ?

- (a) मातीचे आरोग्य सुधारणे (b) विमा  
(c) कृषि संशोधन (d) सूक्ष्म सिंचन

पर्यायी उत्तरे :

- (1) केवळ (a), (b) आणि (c) (2) केवळ (a), (c) आणि (d)  
(3) केवळ (b), (c) आणि (d) (4) वरीलपैकी सर्व

Which are the following components are included in Rashtriya Krishi Vikas Yojana ?

- (a) Enhancement of Soil Health (b) Insurance  
(c) Agricultural Research (d) Micro Irrigation

Answer Options :

- (1) Only (a), (b) and (c) (2) Only (a), (c) and (d)  
(3) Only (b), (c) and (d) (4) All of the above

105. खालीलपैकी कोणती बाब 'उपभोग कर्ज' म्हणून संबोधली जात नाही ?

- (1) पंपसंचासाठी घेतलेले कर्ज (2) वैद्यकीय खर्चासाठी घेतलेले कर्ज  
(3) धार्मिक कार्यक्रमासाठी घेतलेले कर्ज (4) शैक्षणिक गरजेसाठी घेतलेले कर्ज

Which of the following is not referred as a 'consumption loan' (Credit) ?

- (1) Loan for pumpset (2) Loan for medical expenses  
(3) Loan for religious ceremonies (4) Loan for educational needs

106. वर्ष 2022 पर्यंत नूतनीकरण करण्यायोग्य ऊर्जा उत्पादनाचे प्रस्तावित लक्ष्य काय आहे ?

- (1) 100 GW (2) 50 GW (3) 175 GW (4) 225 GW

What is the proposed target of renewable energy production to be achieved by the year 2022 ?

- (1) 100 GW (2) 50 GW (3) 175 GW (4) 225 GW

107. भारताच्या अणुऊर्जा निर्मिती कार्यक्रमाच्या तिसऱ्या टप्प्या मध्ये U-233 हे इंधन \_\_\_\_\_ द्वारे प्राप्त करणार आहे.

- (1) U-238 चे अणु रूपांतर (2) U-235 चे अणु रूपांतर  
(3) Th-232 चे अणु रूपांतर (4) Th-230 चे अणु रूपांतर

In the third stage of India's Nuclear Power Generation Programme U-233 fuel will be obtained from \_\_\_\_\_.

- (1) nuclear transmutation of U-238 (2) nuclear transmutation of U-235  
(3) nuclear transmutation of Th-232 (4) nuclear transmutation of Th-230

108. दाबानुकूलित जडपाणी अणुभट्टीमध्ये, जडपाणी खालीलपैकी कोणत्या भूमिका/भूमिकांमध्ये वापरले जाऊ शकते ?

- (a) मॉडरेटर (b) कुलंट (c) इंधन

पर्यायी उत्तरे :

- (1) (a) फक्त (2) (a) आणि (b) फक्त  
(3) (b) फक्त (4) (a), (b) आणि (c)

In which of the following role/roles, heavy water can be used in pressurized heavy water nuclear reactor ?

- (a) moderator (b) coolant (c) fuel

Answer Options :

- (1) (a) only (2) (a) and (b) only  
(3) (b) only (4) (a), (b) and (c)

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

109. भारतीय अंतराळ कार्यक्रमाचे "संस्थापक जनक" कोणाला मानले जाते ?

- (a) राकेश शर्मा (b) डॉ. ए.पी.जे. कलाम  
(c) डॉ. विक्रम साराभाई (d) डॉ. होमी भाभा

पर्यायी उत्तरे :

- (1) (d) (2) (a) (3) (b) (4) (c)

Who is considered as the Father of Indian Space Program ?

- (a) Rakesh Sharma (b) Dr. A.P.J. Kalam  
(c) Dr. Vikram Sarabhai (d) Dr. Homi Bhabha

Answer Options :

- (1) (d) (2) (a) (3) (b) (4) (c)

110. कृत्रिम उपग्रहाच्या भूस्थिर कक्षेची भुपृष्ठापासूनची उंची \_\_\_\_\_ एवढी असते.

- (1) जवळपास 42,000 कि.मी. (2) 200 कि.मी. ते 1000 कि.मी. या दरम्यान  
(3) जवळपास 20,000 कि.मी. (4) जवळपास 36,000 कि.मी.

The height of Geostationary orbit of an artificial satellite, from the surface of the earth is \_\_\_\_\_.

- (1) About 42,000 km (2) Between 200 km to 1000 km  
(3) About 20,000 km (4) About 36,000 km

111. चंद्रयान-2 मोहिमेच्या शोधासाठी चंद्राच्या दक्षिण ध्रुवाला लक्ष्य का केले गेले ?

- (a) उत्तरेकडील ध्रुव प्रदेशापेक्षा सावलीत राहणारा चंद्रपृष्ठभाग दक्षिणेत अधिक मोठा आहे.  
(b) कायमच सावली असलेल्या ठिकाणी पाण्याचे अस्तित्व असण्याची शक्यता असते.  
(c) दक्षिण ध्रुव प्रदेशात शीत सापळे असलेले खडे आहेत.  
(d) शीत सापळ्यात सुरुवातीच्या सौर यंत्रणेची जीवाश्म नोंद असते.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) फक्त (a) योग्य आहे.  
(2) (a) व (b) योग्य आहेत तर (c) व (d) अयोग्य आहेत.  
(3) (a), (b) व (c) योग्य आहेत तर (d) अयोग्य आहे.  
(4) (a), (b), (c) व (d) हे योग्य आहेत.

Why was the Lunar South pole targeted for exploration in Chandrayaan-2 mission ?

- (a) The lunar surface area that remains in shadow is much larger in South than that at the North pole.  
(b) There could be possibility of presence of water in permanently shadowed area.  
(c) South pole region has craters that are cold traps.  
(d) The cold traps contain a fossil record of early solar system.

Answer Options :

- (1) Only (a) is correct.  
(2) (a) and (b) are correct while (c) and (d) are not correct.  
(3) (a), (b) and (c) are correct while (d) is not correct.  
(4) (a), (b), (c) and (d) are correct.

112. आण्विक कचऱ्याची विल्हेवाट लावण्यासाठी सर्वात व्यापकपणे स्विकारली गेलेली पद्धत कोणती आहे ?

- (1) आण्विक कचऱ्याची अंतराळात विल्हेवाट लावणे
- (2) आण्विक कचऱ्याला समुद्रतळांखाली गाडणे
- (3) आण्विक कचऱ्याला स्थिर भूगर्भिय खडकस्तरांखाली गाडणे
- (4) आण्विक कचऱ्याला आण्विक शक्ती प्रकल्पात ठेवणे

Which is the most widely accepted way of disposing nuclear waste ?

- (1) Disposal of the nuclear waste in Space
- (2) Burying the nuclear waste under the Seabeds
- (3) Burying the nuclear waste underground in stable geological formations
- (4) Keeping the nuclear waste in nuclear power plant

113. कोळशापासून ऊर्जा निर्मिती बाबत खालीलपैकी कोणती विधाने सत्य आहेत ?

- (a) ऊर्जा निर्मिती दरम्यान होणारे कोळशाचे अपूर्ण ज्वलन कार्बन मोनॉक्साईड वायू निर्माण करते.
- (b) सध्या भारतात होणाऱ्या एकूण विद्युत ऊर्जा निर्मितीपैकी 50% पेक्षा जास्त विद्युत ऊर्जा निर्मिती कोळशापासून होते.
- (c) ऊर्जा निर्मितीसाठी होणारे कोळशाचे ज्वलन हे आम्लवर्षा साठीच्या अनेक कारणांपैकी एक कारण आहे.
- (d) महाराष्ट्रातील कोळशावर आधारित सर्वात मोठा औष्णिक शक्ती प्रकल्प तुर्भे येथे आहे.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) (a) आणि (b) फक्त
- (2) (b) आणि (c) फक्त
- (3) (a), (b) आणि (c) फक्त
- (4) (b), (c) आणि (d) फक्त

Which of the following statements are true regarding use of coal for energy production ?

- (a) Incomplete burning of coal during energy production process produces carbon monoxide gas.
- (b) Presently more than 50% of the total electric energy generation in India is from coal
- (c) Coal burning for energy production may contribute to acid rain.
- (d) The largest coal based thermal power plant in Maharashtra is at Turbhe.

Answer Options :

- (1) (a) and (b) only
- (2) (b) and (c) only
- (3) (a), (b) and (c) only
- (4) (b), (c) and (d) only

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

114. एखाद्या स्थानी असलेल्या पवनचक्कीमार्फत उपलब्ध होणारी शक्ती खालीलपैकी कोणत्या घटकांवर अवलंबून असते ?

- (a) त्या स्थानी असलेली हवेची घनता
- (b) त्या स्थानी असलेली वाऱ्याची गती
- (c) पवनचक्कीच्या रोटारचे क्षेत्र
- (d) हवेची आर्द्रता

पर्यायी उत्तरे :

- (1) (a) आणि (b) फक्त
- (2) (a), (b) आणि (c) फक्त
- (3) (b), (c) आणि (d) फक्त
- (4) (a), (c) आणि (d) फक्त

On which of the following factors does the power available from a wind turbine at a given site depend ?

- (a) Density of air at the site
- (b) Speed of wind at the site
- (c) Area of the rotar of wind Turbine
- (d) Humidity of Wind

Answer Options :

- (1) (a) and (b) only
- (2) (a), (b) and (c) only
- (3) (b), (c) and (d) only
- (4) (a), (c) and (d) only

115. केंद्रित सौर वीजेसाठी गोदावरी ग्रीन एनर्जी लिमिटेड, जैसलमेर \_\_\_\_\_ तंत्रज्ञानाचा वापर करते.

- (a) पॉवर टॉवर प्रणाली
- (b) डिश इंजिन प्रणाली
- (c) परवलय कुंड प्रणाली
- (d) रेखीय फ्रेसनेल

पर्यायी उत्तरे :

- (1) (b)
- (2) (a)
- (3) (d)
- (4) (c)

Godavari Green Energy Limited, Jaisalmer uses \_\_\_\_\_ technology for concentrated Solar Power.

- (a) Power Tower System
- (b) Dish Engine System
- (c) Parabolic Trough System
- (d) Linear Fresnel

Answer Options :

- (1) (b)
- (2) (a)
- (3) (d)
- (4) (c)

116. सजातीय अणुभट्टीमध्ये नैसर्गिक युरेनियम ( $U^{238}$ ) वापरताना मॉडरेटर म्हणून \_\_\_\_\_ वापरले जाते.

- (1) ग्राफाईट
- (2) सामान्य पाणी
- (3) जडपाणी
- (4) कार्बन

For a homogenous reactor using natural Uranium ( $U^{238}$ ), the moderator must be \_\_\_\_\_.

- (1) graphite
- (2) ordinary water
- (3) heavy water
- (4) carbon

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

117. शार, श्रीहरीकोटा येथील ज्या केंद्रातून PSLV आणि GSLV या उपग्रह प्रक्षेपकांचे प्रक्षेपण केले जाते, त्याचे नाव \_\_\_\_\_ आहे.

- (1) विक्रम साराभाई स्पेस सेंटर (VSSC)
- (2) यु.आर. राव सॅटेलाईट सेंटर (URSC)
- (3) सतीश धवन स्पेस सेंटर (SDSC)
- (4) स्पेस ॲप्लीकेशन सेंटर (SAC)

The name of centre of Shar, Sriharikota from where the launching operations of Satellite Launch Vehicles PSLV and GSLV are carried out, is \_\_\_\_\_.

- (1) Vikram Sarabhai Space Centre (VSSC)
- (2) U.R. Rao Satellite Centre (URSC)
- (3) Satish Dhawan Space Centre (SDSC)
- (4) Space Application Centre (SAC)

118. खालीलपैकी कोणते/ती विधान/ने योग्य आहे/त ?

- (a) भूवन हे जिओस्पेसियल डेटा सर्व्हिसेस आणि विश्लेषणासाठी साधने यांचा एक भौगोलिक पोर्टल आहे.
- (b) इस्रोच्या सर्व हवामानशास्त्रीय मोहिमेसाठी मॉसडॉक एक डेटा रिपॉजिटरी आहे.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) (a) योग्य आहे, (b) अयोग्य आहे
- (2) (b) योग्य आहे, (a) अयोग्य आहे
- (3) (a) योग्य आहे, (b) योग्य आहे
- (4) (a) अयोग्य आहे, (b) अयोग्य आहे

Which of the following statement/s is/are correct ?

- (a) Bhuvan is a Geo-portal comprizing of Geo-spacial Data Services and Tools for Analysis.
- (b) MOSDAC is a data repository for all meteorological missions of ISRO.

Answer Options :

- (1) (a) is correct, (b) is incorrect
- (2) (b) is correct, (a) is incorrect
- (3) (a) is correct, (b) is correct
- (4) (a) is incorrect, (b) is incorrect

119. 2019 मधील, चंद्रयान-2 या भारताच्या दुसऱ्या चंद्रमोहिमेत, वापरण्यात आलेल्या प्रक्षेपकाचे नाव \_\_\_\_\_ हे आहे.

- (1) GSLV MK III-M1
- (2) GSLV MK II
- (3) RH-560-MK-II
- (4) PSLV-C50/CMS-01

The name of launch vehicle which was used in Chandrayaan-2, India's Second Lunar Mission in 2019, is \_\_\_\_\_.

- (1) GSLV MK III-M1
- (2) GSLV MK II
- (3) RH-560-MK-II
- (4) PSLV-C50/CMS-01

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

120. इस्रो द्वारे पी.एस.एल.व्ही.-सी.एस. 1 चा उपयोग करुन दि. 28 फेब्रुवारी 2021 ला यशस्वीपणे प्रक्षेपित केलेला अॅमाझोनीया-1 हा उपग्रह कोणत्या देशाद्वारे रचना केलेला आहे आणि संचालित केला जातो ?

- (1) पेरु (2) अर्जेन्टिना (3) ब्राझिल (4) कोलंबिया

Amazonia - 1, successfully launched by ISRO using PSLV-CS 1 on February 28, 2021, is a Satellite designed and operated by which country ?

- (1) Peru (2) Argentina (3) Brazil (4) Coloumbia

121. सेक्युर हॅश अलगोरिदम 1 (SHA-1) चा message digest \_\_\_\_\_ बीट्स चा असतो.

- (1) 160 बीट्स (2) 512 बीट्स (3) 628 बीट्स (4) 820 बीट्स

Secure Hash Algorithm 1 (SHA-1) has a message digest of \_\_\_\_\_ bits.

- (1) 160 bits (2) 512 bits (3) 628 bits (4) 820 bits

122. ब्लॉक चेन मध्ये, बीटक्वाईन मानकानुसार, जास्तीत जास्त किती बीटक्वाईन्स तयार(माईनिंग प्रोसेस) केली जाऊ शकतात ?

- (1) 07 दशलक्ष (2) 14 दशलक्ष (3) 21 दशलक्ष (4) 28 दशलक्ष

In block chain, as per the bitcoin standards, what are the maximum number of bitcoin's that can be mined or created in the process ?

- (1) 07 million (2) 14 million (3) 21 million (4) 28 million

123. इन्फॉर्मेशन टेक्नॉलॉजी (IT) कायदा 2000 अन्वये, हॅकींग (hacking) करण्यासाठी खालील शिक्षा निर्धारित केली आहे ?

- (1) तुरुंगवास 2 वर्षेपर्यंत अथवा दंड 3 लाख रुपयांपर्यंत अथवा दोन्ही  
 (2) तुरुंगवास 3 वर्षेपर्यंत अथवा दंड 2 लाख रुपयांपर्यंत अथवा दोन्ही  
 (3) तुरुंगवास 3 वर्षेपर्यंत अथवा दंड 3 लाख रुपयांपर्यंत अथवा दोन्ही  
 (4) तुरुंगवास 2 वर्षेपर्यंत अथवा दंड 2 लाख रुपयांपर्यंत अथवा दोन्ही

According to IT Act 2000, whoever commits hacking is liable to following punishment :

- (1) imprisonment upto two years or fine which may extend upto three lakh rupees or both.  
 (2) imprisonment upto three years or fine which may extend upto two lakh rupees or both.  
 (3) imprisonment upto three years or fine which may extend upto three lakh rupees or both.  
 (4) imprisonment upto two years or fine which may extend upto two lakh rupees or both.

124. डी.एच.सी.पी., यु.डी.पी. (UDP) पोर्ट नंबर \_\_\_\_\_ चा वापर सर्व्हरला माहिती पाठविण्यासाठी करते.

- (1) 66 (2) 67 (3) 68 (4) 69

DHCP uses UDP Port Number \_\_\_\_\_ for sending the data to server.

- (1) 66 (2) 67 (3) 68 (4) 69

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

125. "डिजिटल इंडिया" योजनेचे दृष्टी क्षेत्रे :

- (a) नागरिकांचे डिजिटल सक्षमिकरण
- (b) प्रशासन आणि सेवांची मागणी नुसार उपलब्धता
- (c) विद्यार्थ्यांना मोफत लॅपटॉप पुरविणे
- (d) प्रत्येक नागरिकाला वापराचे साधन म्हणून डिजिटल पायाभूत सुविधा

पर्यायी उत्तरे :

- (1) (a) आणि (b)      (2) (b) आणि (c)      (3) (c) आणि (d)      (4) (a), (b) आणि (d)

Vision areas of "Digital India" programme are :

- (a) Digital Empowerment of Citizens
- (b) Governance and Services on Demand
- (c) Provide free Laptop to Students
- (d) Digital Infrastructure as a core utility to every citizen

Answer Options :

- (1) (a) and (b)      (2) (b) and (c)      (3) (c) and (d)      (4) (a), (b) and (d)

126. प्रत्येक वर्गाचे (class) प्रशिक्षण (training) आणि चाचणी संच (test set) दोन्ही मध्ये योग्य प्रतिनीधित्व केले जाईल याची खात्री करण्यासाठी, डेटा (माहिती) निवडण्यासाठी वापरल्या जाणारी शब्दावली (terminology) \_\_\_\_\_ आहे.

- (1) क्रॉस वैधता (Cross validation)      (2) स्तरीकरण (Stratification)
- (3) पडताळणी (Verification)      (4) बुटस्ट्रॅपिंग (Bootstrapping)

The terminology used for selecting data so as to assure that each class is properly represented in both the training and test set is \_\_\_\_\_.

- (1) Cross validation      (2) Stratification
- (3) Verification      (4) Bootstrapping

127. सी.एस.एस. चा वेब होस्टिंग च्या संदर्भात फुल फॉर्म काय आहे ?

- (1) करंट स्टाईल शीट्स      (2) करंट शीट्स स्टाईल
- (3) कॅसकेडींग स्टाईल शीट्स      (4) कॅसकेडींग शीट्स स्टाईल

What is full form of CSS with reference to Web Hosting ?

- (1) Current Style Sheets      (2) Current Sheets Style
- (3) Cascading Style Sheets      (4) Cascading Sheets Style

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

128. आधुनिक महासंगणकाचा वेग मोजण्याचे एकक/एकके काय/कोणती आहे/आहेत ?

- (a) जी.एच.झेड (GHz) (b) टेराफ्लॉप किंवा पेटाफ्लॉप  
(c) बीट्स पर सेकंद (d) एम.आय.पी.एस.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) (a) फक्त (2) (b) फक्त  
(3) (c) आणि (d) (4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

What is/are the unit/units of measuring speed of modern Supercomputer ?

- (a) GHz (b) Teraflops or Petaflops  
(c) Bits per second (d) MIPS

Answer Options :

- (1) (a) only (2) (b) only  
(3) (c) and (d) (4) None of the above

129. ब्लॉक चेनवर दोन पक्षांमधील (two parties) मूल्य (value) हस्तांतरीत (transfer) करण्यासाठी वापरल्या जाणाऱ्या वाहकाला \_\_\_\_\_ म्हणतात.

- (1) डॅप (DApp) (2) हॅश (Hash) (3) नोड (Node) (4) टोकन (Token)

A bearer instrument used to transfer value between two parties over a block chain network is called as \_\_\_\_\_.

- (1) DApp (2) Hash (3) Node (4) Token

130. IPV4 आणि IPV6 प्रणाली नुसार खालीलपैकी कोणते विधान सत्य आहे ?

- (a) IPV6 ॲड्रेस हा 32 bit असून हेक्साडेसीमल (Hexadecimal) मध्ये निर्देशित (represent) केला जातो.  
(b) IPV6 ॲड्रेस हा 128 bit असून दशमान (Decimal) पद्धतीने निर्देशित केला जातो.  
(c) IPV4 ॲड्रेस हा 32 bit असून दशमान (Decimal) पद्धतीने निर्देशित केला जातो.  
(d) IPV6 ॲड्रेस 128 bit असून हेक्साडेसीमल पद्धतीने निर्देशित केला जातो.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) (a) आणि (c) फक्त (2) (b) फक्त (3) (c) आणि (d) (4) (d) फक्त

With reference to IPV4 and IPV6 system which statement is true ?

- (a) IPV6 is 32 bits and represented in hexadecimal.  
(b) IPV6 is 128 bits and represented in decimal.  
(c) IPV4 address is 32 bits and represented in decimal.  
(d) An IPV6 address is 128 bits represented in hexadecimal.

Answer Options :

- (1) (a) and (c) only (2) (b) only (3) (c) and (d) (4) (d) only

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

131. महाबीज बायोटेक्नॉलॉजी सेंटर, नागपूर यांच्या अत्याधुनिक ऊती संवर्धन प्रयोगशाळेत मोठ्या प्रमाणावर \_\_\_\_\_ याचे उत्पादन करण्यात येते.

- (1) मँडेरिन संत्र्याच्या सूक्ष्म रोपट्या (2) किटक-प्रतिरोधक सोयाबीन  
(3) जनुकिय सुधारित टॉमॅटो (4) केळ्याचे उती संवर्धन

Mahabeej Biotechnology Center, Nagpur's state-of-art tissue culture laboratory produces \_\_\_\_\_ on large scale.

- (1) Mandarin oranges plantlets (2) Pest-resistant soyabean  
(3) Genetically modified tomatoes (4) Tissue culture banana

132. \_\_\_\_\_ यालाच 'जैविक ताबा ठेवणे' असे म्हणतात.

- (1) संरक्षण देणारे साहित्य वापरून अध्यासनाखाली असलेले जीव याला मर्यादित ठेवण्याची व्युहरचना.  
(2) अशी सुविधा, योजना आणि कृती राबवून अध्यासनाखाली असलेल्या जीवांना मर्यादित ठेवणे.  
(3) अतिरिक्त उपायांनी जनुकिय रित्या (अभियांत्रिकी) बदल केलेल्या जीवांना हाताळण्याची कार्यप्रणाली.  
(4) जनुकिय (अभियांत्रिकी) बदलाच्या कामासाठी वापरण्यात आलेल्या जीवांना मोकळ्या वातावरणात जगण्यास असमर्थ अशी व्युहरचना करणे.

\_\_\_\_\_ is known as Biological containment.

- (1) A strategy to physically confine organisms under study using safety equipments  
(2) A facility design and operational practice to confine organisms under study  
(3) A procedure of handling genetically engineered organisms with extra measure  
(4) Employing strategies that render an organism used for genetic engineering incapable of survival in open

133. कोंबडीच्या पिल्लांच्या खिम्म्यासारख्या केलेल्या ऊतीमधुन विकसित केलेली पहिली लस \_\_\_\_\_ च्या प्रतिबंधासाठी होती. ह्या लशीचा उष्णकटिबंधीय प्रदेशांमध्ये मोठ्या प्रमाणात वापर झाला.

- (1) हिपॅटायटीस बी (2) पिवळा ताप/पीत ज्वर (3) पटकी/कॉलरा (4) देवी

The first vaccine developed from minced chick tissue against \_\_\_\_\_ found enormous application in tropical countries.

- (1) Hepatitis B (2) Yellow fever (3) Cholera (4) Small pox

134. बालकाच्या पितृत्व चाचणीची टक्केवारी निश्चित करण्यासाठी काही वेळा \_\_\_\_\_ ह्या चाचणीचा वापर केला जातो.

- (1) कॉम्प्लिमेंट - टायपींग (2) सायटोकिन् - टायपींग  
(3) एच्.एल्.ए. - टायपींग (मानवी ल्युकोसाईट प्रतिजन) (4) संप्रेरक पातळ्या

\_\_\_\_\_ can be sometimes used to determine percentage paternity of a child.

- (1) Complement - typing (2) Cytokine - typing  
(3) HLA - typing (Human Leukocyte Antigen) (4) Hormonal levels

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

135. ट्रान्सजेनिक सस्तन प्राणी 'पॉली ने' तिच्या दुधामध्ये \_\_\_\_\_ हे निर्माण करून औषधी निर्माण शास्त्रातील मोठा पुढाकार प्रस्थापित केला.

- (1) इन्सुलिन (2) मानवी घटक IX  
(3) मानव वाढीचे संप्रेरक (4) इपिनेप्रिन

Transgenic mammal 'Polly' produced \_\_\_\_\_ in her milk representing major advance in Pharming.

- (1) Insulin (2) Human factor IX  
(3) Human growth hormone (4) Epinephrine

136. बालिचे बीअर मध्ये रूपांतर करताना ज्या खालील पद्धती वापरल्या जातात त्या क्रमवारी नुसार द्या :

- (a) कुटणे (b) माल्टिंग (c) वॉर्ट उकळणे (d) किण्वन

पर्यायी उत्तरे :

- (1) (a), (c), (d), (b) (2) (b), (a), (c), (d) (3) (d), (a), (c), (b) (4) (c), (a), (d), (b)

Arrange the following processes in order, for conversion of barley to beer :

- (a) Mashing (b) Malting (c) Wort boiling (d) Fermentation

Answer Options :

- (1) (a), (c), (d), (b) (2) (b), (a), (c), (d) (3) (d), (a), (c), (b) (4) (c), (a), (d), (b)

137. कर्करोगांचे अनेक प्रकार अन्वेषित करण्यासाठी शरीराला जखम न करणारी 'द्रव बायोप्सी' ही नव्याने उदयास आलेली पद्धती \_\_\_\_\_ याचे अभिसरण अन्वेषित करण्यावर आधारित आहे.

- (1) अर्बुदातील प्रथिने (2) अर्बुदातील पेशी  
(3) अर्बुदाचा डि.एन्.ए. (4) अस्थी मगज पेशी

Liquid biopsy a newly emerged non-invasive tool to detect several types of cancer is based on detecting circulating \_\_\_\_\_.

- (1) Tumor proteins (2) Tumor cells  
(3) Tumor DNA (4) Bone marrow cells

138. महाराष्ट्राच्या रत्नागिरी जिल्ह्यातील \_\_\_\_\_ या किनारपट्टी वरील गावाला, देशामध्ये तेथील (समुद्री) कासवांच्या संगोपन प्रकल्पामुळे मोठी महती प्राप्त झालेली आहे.

- (1) भाट्ये (2) ढोकमळे (3) आंजर्ले (4) चिखली

The coastal village \_\_\_\_\_ in Ratnagiri district of Maharashtra has gained prominence in the country for their sea turtle conservation project.

- (1) Bhatye (2) Dhokamle (3) Anjarle (4) Chikhali

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

139. भारतात 'नॅनो मिशन' ची अंमलबजावणी करणारी प्राधिकृत संस्था \_\_\_\_\_ ही आहे.

- (1) बायोटेक्नोलॉजी विभाग
- (2) विज्ञान आणि प्रौद्योगिकी विभाग
- (3) वैज्ञानिक व औद्योगिक संशोधन परिषद
- (4) भारतीय आयुर्विज्ञान संशोधन परिषद

\_\_\_\_\_ is the nodal agency for implementing the 'Nano mission' in India.

- (1) Department of Biotechnology
- (2) Department of Science and Technology
- (3) Council of Scientific and Industrial Research
- (4) Indian Council of Medical Research

140. जनुकिय औषधोपचार पद्धती विकास आणि रुग्णविषयक पारख यांच्या 'राष्ट्रीय मार्गदर्शक नियमावली प्रमाणे' जनुकिय औषधोपचार फलनिष्पत्ती (जी.टी.पी.) याची व्याख्या अशी करता येते की, एक पदार्थ असलेली वस्तु ज्यामध्ये \_\_\_\_\_ हे घटक हितकारक औषधोपचाराकरिता पोहचविले जातात.

- (1) प्रथिने
- (2) लिपो प्रथिने
- (3) ग्लायको प्रथिने
- (4) न्यूक्लिआइक आम्ल

As per National Guidelines for Gene Therapy product development and clinical trials, a Gene Therapy Product (GTP) can be defined as any entity which includes a \_\_\_\_\_ being delivered for various means for therapeutic purposes.

- (1) Protein
- (2) Lipoprotein
- (3) Glycoprotein
- (4) Nucleic acid

141. पाण्यामधील \_\_\_\_\_ ही सर्वपरिचित तरंगती पाण वनस्पती ही एका धातू अपमार्जकाप्रमाणे काम करते.

- (1) कॅट टेल्स
- (2) पिस्टिया/गोंडाळा
- (3) फर्न
- (4) कॅन्ना/कर्दळ

\_\_\_\_\_ is a common floating aquatic plant that acts as a metal bioscavenger.

- (1) Cat tails
- (2) Pistia
- (3) Fern
- (4) Canna

142. भारत सरकारच्या जैवतंत्रज्ञान विभागाने इ.स. \_\_\_\_\_ या वर्षात जैवतंत्रज्ञानाचे पेटंट सुलभीकरण केंद्र स्थापित केले.

- (1) 2002
- (2) 1989
- (3) 1979
- (4) 1999

The department of Biotechnology (GOI) established the Biotechnology Patent Facilitation Center (BPFC) in the year \_\_\_\_\_.

- (1) 2002
- (2) 1989
- (3) 1979
- (4) 1999

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

143. असोशी ह्याची व्याख्या \_\_\_\_\_ अशी आहे.

- (1) सूक्ष्म अणुमार्फत रोग प्रतिकारक क्षमतेचा परिणाम कमी होणे
- (2) शरीराचा विकर निर्मित परिणाम
- (3) रोगप्रतिकारक प्रणालीचा अत्याधिक परिणाम
- (4) प्रतिजनुकिय जागा विभागून दिल्याने होणे

An allergy can be defined as \_\_\_\_\_.

- (1) dampening of the immune response with small molecules
- (2) an enzymatic response of the body
- (3) excessive response of the immune system
- (4) sharing of antigenic site

144. योग्य जोड्या जुळवा :

जैविक खतांचा प्रकार	पिके
(a) रायझोबियम	(i) द्विदल नसलेली पिके
(b) अॅझोस्फिरुलम	(ii) ऊस
(c) अॅसेटोबॅक्टर	(iii) द्विदल पिके
(d) अॅझोला	(iv) सखल जमिनीतील भात शेती

पर्यायी उत्तरे :

- | (a)       | (b)   | (c)  | (d)  |
|-----------|-------|------|------|
| (1) (iii) | (ii)  | (iv) | (i)  |
| (2) (iii) | (ii)  | (i)  | (iv) |
| (3) (i)   | (iii) | (iv) | (ii) |
| (4) (iii) | (i)   | (ii) | (iv) |

Match the following with their correct option.

Types of Biofertilizers	Crops
(a) Rhizobium	(i) Non-legume crops
(b) Azospirillum	(ii) Sugarcane
(c) Acetobacter	(iii) Legume crops
(d) Azolla	(iv) Low land paddy

Answer Options :

- | (a)       | (b)   | (c)  | (d)  |
|-----------|-------|------|------|
| (1) (iii) | (ii)  | (iv) | (i)  |
| (2) (iii) | (ii)  | (i)  | (iv) |
| (3) (i)   | (iii) | (iv) | (ii) |
| (4) (iii) | (i)   | (ii) | (iv) |

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

145. \_\_\_\_\_ गहू ज्याचा रवा हा पास्ता बनविण्यासाठी वापरला जातो, त्याचा 2019 मध्ये संपूर्ण संचजीन अनुक्रमित करण्यात आला.

- (1) हॉर्ड रेड विंटर (2) खोरसान  
(3) दुरुम (4) स्पेल्ट

Entire genome of \_\_\_\_\_ wheat, the source of semolina for pasta, was sequenced in the year 2019.

- (1) Hard Red Winter (2) Khorasan  
(3) Durum (4) Spelt

146. 26 डिसेंबर 2004 रोजी झालेल्या भूकंपाचे केंद्र कोठे होते कि ज्यामुळे हिन्दी महासागरात त्सुनामी निर्माण होण्यास कारणीभूत झाले ?

- (1) इंडोनेशिया (2) श्रीलंका (3) सुमात्रा (4) सिंगापूर

Where was the epicenter of the earthquake that occurred on 26<sup>th</sup> December 2004, which caused Tsunami in Indian Ocean ?

- (1) Indonesia (2) Sri Lanka (3) Sumatra (4) Singapur

147. खालील विधाने पहा :

- (a) जंगल तोड आणि पूर म्हणजे संकरीत आपत्ती.  
(b) महाराष्ट्रामध्ये कोयना येथे 11 डिसेंबर 1967 रोजी भूकंप आपत्ती आली होती.  
(c) मुंबई सभोवताली तीन भूकंप रेषा आहेत. ठाणे, पनवेल आणि धरमतर खाडी

पर्यायी उत्तरे :

- (1) फक्त विधान (b) बरोबर आहे (2) फक्त विधान (a) बरोबर आहे  
(3) फक्त विधान (c) बरोबर आहे (4) विधान (a), (b) आणि (c) बरोबर आहेत

Observe the following statements :

- (a) Deforestation and flood means hybrid disaster.  
(b) There was Koyna earthquake disaster on 11<sup>th</sup> December 1967 in Maharashtra.  
(c) There are three earthquake lines around Mumbai. Thane, Panvel and Dharamtar creek.

Answer Options :

- (1) Only statement (b) is correct (2) Only statement (a) is correct  
(3) Only statement (c) is correct (4) Statement (a), (b) and (c) are correct

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

148. 12 मार्च 1993 रोजी मुंबई इथे झालेल्या बॉम्ब स्फोट मालिकेतील स्फोटके भारतातील कोणत्या मार्गाने आणली गेली ?

- (1) दिघी जेट्टी आणि मलबार किनारा (2) दिघी जेट्टी आणि शेखाडी किनारा  
(3) मार्वे जेट्टी आणि शेखाडी किनारा (4) गोरई जेट्टी आणि मलबार किनारा

A series of bomb explosion in Mumbai that happened on March 12, 1993, from where does the explosives were bought in India ?

- (1) Dighi Jetty and Malabar Coast (2) Dighi Jetty and Shekhadi Coast  
(3) Marve Jetty and Shekhadi Coast (4) Gorai Jetty and Malabar Coast

149. NDRF चे डायरेक्टर जनरल म्हणून 22 जानेवारी 2019 रोजी कोणाची नेमणूक झाली ?

- (1) अजय कुमार भल्ला (2) एम.एम. नरवने  
(3) इकबाल सिंह चहल (4) एस.एन. प्रधान

Who was appointed as director general of NDRF on 22 January 2019 ?

- (1) Ajay Kumar Bhalla (2) M.M. Naravane  
(3) Iqbal Sing Chahal (4) S.N. Pradhan

150. (a) फ्रेंच मध्ये आपत्तीचा अर्थ वाईट तारा आहे.

(b) 30 ऑगस्ट 2014 रोजी पुणे जिल्ह्यातील माळीण या गावावर भूमीपात आपत्ती आली होती.

(c) कोवीड-19 ही जैविक आपत्ती आहे.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने बरोबर आहेत ?

- (1) विधान (c) (2) विधान (a) आणि (c)  
(3) विधान (a), (b) आणि (c) (4) विधान (b) आणि (c)

(a) Disaster means Bad Star in French.

(b) Landslide disaster take place on 30<sup>th</sup> August 2014 at Malin village of Pune district.

(c) Covid-19 is a biological disaster.

Which of the above statement/s is/are correct ?

- (1) Statement (c) (2) Statement (a) and (c)  
(3) Statement (a), (b) and (c) (4) Statement (b) and (c)

- o o o -

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

### सूचना — ( पृष्ठ 1 वरून पुढे.... )

- (8) प्रश्नपुस्तिकेमध्ये विहित केलेल्या विशिष्ट जागीच कच्चे काम (रफ वर्क) करावे. प्रश्नपुस्तिकेव्यतिरिक्त उत्तरपत्रिकेवर वा इतर कागदावर कच्चे काम केल्यास ते काँपी करण्याच्या उद्देशाने केले आहे, असे मानले जाईल व त्यानुसार उमेदवारावर शासनाने जारी केलेल्या “परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचे अधिनियम-82” यातील तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.
- (9) सदर प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपल्यानंतर उमेदवाराला ही प्रश्नपुस्तिका स्वतःबरोबर परीक्षाकक्षाबाहेर घेऊन जाण्यास परवानगी आहे. मात्र परीक्षा कक्षाबाहेर जाण्यापूर्वी उमेदवाराने आपल्या उत्तरपत्रिकेचा भाग-1 समवेक्षकाकडे न विसरता परत करणे आवश्यक आहे.

### नमुना प्रश्न

प्र. क्र. 201. सतीची चाल नष्ट करण्यासाठी कोणी मूलतः प्रयत्न केले ?

- |                           |                           |
|---------------------------|---------------------------|
| (1) स्वामी दयानंद सरस्वती | (2) ईश्वरचंद्र विद्यासागर |
| (3) राजा राममोहन रॉय      | (4) गोपाळकृष्ण गोखले      |

ह्या प्रश्नाचे योग्य उत्तर “(3) राजा राममोहन रॉय” असे आहे. त्यामुळे या प्रश्नाचे उत्तर “(3)” होईल. यास्तव खालीलप्रमाणे प्रश्न क्र. 201 समोरील उत्तर-क्रमांक “(3)” हे वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखविणे आवश्यक आहे.

प्र. क्र. 201. ① ② ● ④

अशा पद्धतीने प्रस्तुत प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाचा तुमचा उत्तरक्रमांक हा तुम्हाला स्वतंत्ररीत्या पुरविलेल्या उत्तरपत्रिकेवरील त्या त्या प्रश्नक्रमांकासमोरील संबंधित वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखवावा. ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

## परीक्षेचे नाव : राज्य सेवा (मुख्य) परीक्षा - २०२०

विषय : सामान्य अध्ययन - IV

परीक्षेचा दिनांक : ०६ डिसेंबर, २०२१

महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगामार्फत “राज्य सेवा (मुख्य) परीक्षा -२०२०” या स्पर्धा परीक्षेच्या प्रश्नपत्रिकेची प्रथम उत्तरतालिका उमेदवारांच्या माहितीसाठी संकेतस्थळावर प्रसिध्द करण्यात आली आहे. सदर उत्तरतालिके संदर्भात उमेदवारांना हरकती सादर करावयाच्या असल्यास त्यांनी आयोगाकडून दिनांक १७ नोव्हेंबर, २०२१ रोजी आयोगाच्या संकेतस्थळावर प्रसिध्द केलेल्या प्रसिध्दीपत्रकातील तरतुदीनुसारच ऑनलाईन पध्दतीने सादर कराव्यात.

विहित ऑनलाईन पध्दती व्यतिरिक्त अन्य कोणत्याही नमुन्यातील अथवा अन्य कोणत्याही मार्गाने/पध्दतीने सादर केलेल्या हरकती कोणत्याही परिस्थितीत स्वीकारल्या जाणार नाहीत. यासंदर्भात दिनांक ०३ जानेवारी, २०२२ पर्यंत आयोगाकडे पोहोचलेल्या हरकतींचीच दखल घेतली जाईल. तदनंतर आलेल्या हरकती विचारात घेतल्या जाणार नाहीत, याची कृपया नोंद घ्यावी.

### उत्तरतालिका – KEY

प्रश्नक्रमांक	उत्तरे				प्रश्नक्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D		संच A	संच B	संच C	संच D
1	3	4	4	3	26	3	1	3	1
2	2	3	2	4	27	3	4	2	2
3	4	1	3	3	28	3	3	4	1
4	3	3	3	3	29	2	2	2	2
5	3	3	4	4	30	4	4	4	2
6	1	3	1	1	31	3	4	4	4
7	4	2	1	2	32	1	4	1	3
8	1	4	1	3	33	4	3	2	2
9	1	1	4	2	34	2	2	2	4
10	1	4	4	3	35	4	3	4	4
11	3	1	1	1	36	4	3	4	3
12	2	3	3	1	37	2	3	2	2
13	1	4	3	1	38	1	2	2	4
14	2	3	3	1	39	4	4	4	4
15	4	4	2	3	40	1	2	3	2
16	3	3	3	3	41	3	1	3	2
17	4	2	1	4	42	2	1	3	1
18	4	2	4	4	43	2	3	2	1
19	1	3	1	3	44	4	3	3	4
20	3	1	1	4	45	2	2	4	3
21	2	1	3	4	46	2	1	2	3
22	4	3	2	3	47	3	3	2	1
23	4	1	3	3	48	3	2	3	4
24	3	2	4	2	49	4	1	4	3
25	1	4	3	4	50	4	2	3	2

प्रश्नक्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
51	4	2	1	1
52	2	4	1	2
53	3	4	3	3
54	2	4	1	4
55	3	4	4	4
56	1	2	4	3
57	3	4	2	2
58	2	4	4	4
59	2	4	1	2
60	2	2	2	2
61	3	3	1	4
62	2	2	4	2
63	2	4	4	1
64	3	1	2	3
65	4	2	2	4
66	3	2	1	2
67	4	1	3	2
68	1	4	4	2
69	4	3	2	3
70	2	2	4	3
71	2	4	4	3
72	4	2	2	1
73	4	4	2	4
74	1	3	2	4
75	4	2	2	1

प्रश्नक्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
76	4	4	4	2
77	1	4	4	4
78	3	1	3	4
79	4	4	4	3
80	2	2	4	4
81	4	3	4	1
82	1	3	4	4
83	3	2	2	2
84	4	4	2	4
85	4	4	3	4
86	4	2	4	2
87	2	2	3	4
88	4	4	1	2
89	2	4	3	4
90	2	1	2	2
91	2	2	2	2
92	1	2	1	2
93	2	1	3	3
94	4	2	2	4
95	1	2	1	2
96	2	3	1	4
97	3	4	4	1
98	1	2	2	2
99	4	4	4	3
100	4	1	3	1

प्रश्नक्रमांक	उत्तरे				प्रश्नक्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D		संच A	संच B	संच C	संच D
101	3	2	2	1	126	2	3	3	2
102	2	1	4	4	127	3	2	4	3
103	2	3	2	2	128	2	2	2	2
104	2	4	1	2	129	4	4	4	3
105	1	1	2	1	130	3	3	3	1
106	3	2	4	4	131	4	4	2	4
107	3	4	4	2	132	4	3	4	2
108	2	3	3	4	133	2	2	3	3
109	4	1	3	4	134	3	3	3	2
110	4	3	3	3	135	2	3	2	4
111	4	3	2	1	136	2	2	2	2
112	3	3	3	3	137	3	3	4	3
113	3	2	4	3	138	3	2	2	4
114	2	3	4	3	139	2	3	3	3
115	4	4	1	3	140	4	4	4	2
116	3	4	3	3	141	2	4	4	3
117	3	3	3	4	142	4	2	2	4
118	3	4	3	3	143	3	4	4	4
119	1	3	2	2	144	4	4	3	2
120	3	3	3	3	145	3	2	3	3
121	1	3	3	4	146	3	3	3	4
122	3	1	1	3	147	4	2	4	4
123	2	2	2	2	148	2	2	2	2
124	2	2	2	4	149	4	4	4	3
125	4	4	2	2	150	2	4	2	2